

7 1964

Revista *de* **ȘAH**

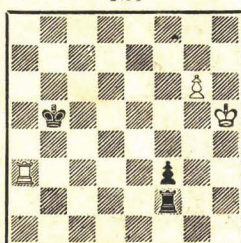
Electronica București campioană republicană pe 1964

Turneul zonal de la Amsterdam



COPERTA NOASTRĂ

V. I. Tacu
Mențiunea IV, Concurs F.I.D.E.
1953



Alb câștigă

În anii din urmă, compozitorii romini de probleme și studii au reușit o serie de frumoase succese în cadrul unor concursuri internaționale de anvergură. Între acestea trebuie situat și studiul de pe coperta noastră, datorat regretatului etudist prahovean V. I. Tacu. El a obținut un loc fruntaș într-unul din concursurile organizate de F.I.D.E., cu participarea celor mai buni etudiști din lume. Studiul lui Tacu are și o deosebită valoare teoretică, în el fiind reprezentată lupta dintre turn și pion contra turn și pion :

1.g7 Tg2 2.Rh6 Tg3 3.Td3! Rc5 4.Td2 Tg4 5.Rh7 Th4+ 6.Rg6 Tg4+ 7.Rh6! Rc4 8.Tf2 Tg3 9.T:f3 câștigă; 7...Rc6 8.Td4 Tg3 9.Rh7 (9.Tf4? Rd6!) 9...Th3+ 10.Rg6 Tg3+ 11.Rf7 f2 12.Tf4 câștigă.

Coperta : DAN GRIGORESCU

CUPRINSUL

Electronica București, campioană republicană pe 1964	pag. 97
Amsterdam 1964 — triumful lui Bengt Larsen	„ 98
Note teoretice : Varianta Keres din Partida spaniolă	„ 99
Partide și finaluri	
Din partidele marilor maeștri	„ 100
Turneul zonal de la Amsterdam	„ 101
De la turneul din Sarajevo	„ 102
Campionatul R. P. Ungare	„ 103
Festivalul de la Bordeaux	„ 104
De la alte turnee	„ 104
Juniorii la tabla de șah	„ 106
Turneul maeștrilor — o verificare utilă	„ 107
Șahul prin corespondență :	
Breviar competițional	„ 107
De la subcomisia de șah prin corespondență	„ 107
Poziții tipice cu pioni dubli	„ 108
Studii și probleme : Rezultatul concursului internațional de studii al Revistei de Șah pe 1963	„ 110
Aprecieri critice asupra problemelor cu mat ajutor	„ 111
Combinații, partide scurte	Cap. IV

Din toată lumea

R.P. UNGARĂ — R.S.F. IUGOSLAVIA : 11—91

Două dintre cele mai puternice reprezentative de șah din lume s-au întâlnit recent într-un meci amical la 10 mese, încheiat cu victoria mai puțin scontată a șahiștilor maghiari. Este primul succes al echipei R.P. Ungare în fața celei iugoslave după 7 ani de întreceri amicale sau oficiale. Privită prin prisma apropiatelor confruntări olimpice, întâlnirea capătă o semnificație deosebită, mai ales dacă se ia în considerație rezultatele la primele 4

mese la care șahiștii unguri și-au depășit net adversarii direcți.

Cel mai bun rezultat l-a obținut L. Portisch, învingător în ambele partide susținute cu primul jucător iugoslav, marele maestru S. Gligorici. Victoriile concludente au obținut Szabó și Lengyel în partidele cu Ivkov și Matanovici.

Iată tabelul cu rezultatele complete ale acestei întâlniri :

R.P.U.			R.S.F.I.		
Portisch	1	1	Gligorici	0	0
Szabó	1	$\frac{1}{2}$	Ivkov	0	$\frac{1}{2}$
Bilek	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	Trifunovici	$\frac{1}{2}$	—
Lengyel	1	$\frac{1}{2}$	Matanovici	0	$\frac{1}{2}$
Barcza	0	$\frac{1}{2}$	Parma	1	$\frac{1}{2}$
Flesch	0	0	Matulovici	1	1
Bárczay	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	Damianovici	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
Honfi	$\frac{1}{2}$	0	Janosevici	$\frac{1}{2}$	1
Pogáts	1	—	Marovici	0	—
Dely	—	1	Bukici	—	1
	6	5		4	5

DOI ÎNVINGĂTORI ÎN CAMPIONATUL R. P. BULGARIA

Întrecerea finală a celor mai tari jucători din R.P. Bulgaria, disputată în absența marelui maestru Gheorghe Trifunov, s-a încheiat cu victoria maeștrilor internaționali N. Pidevski și At. Kolarov, situați la egalitate de puncte în fruntea clasamentului cu câte 13 $\frac{1}{2}$ puncte. Pidevski a condus cu autoritate pînă

în runda a 12-a, cînd a fost învins, cu negrele, de tînărul candidat de maestru N. Spiridonov. Acesta, situat pe locul al 3-lea în clasamentul final, cu 12 puncte, constituie revelația acestei finale a campionatului bulgar. Printre învinșii săi se numără jucători cu experiență ca V. Prahov și chiar marele

maestru M. Bobotov. Pe locurile următoare s-au clasat : L. Popov 11 $\frac{1}{2}$ puncte, Z. Milev, I. Stefanov, Z. Kadrev 11, A. Tvetkov, M. Bobotov 10 $\frac{1}{2}$, V. Prahov, N. Minev 9 $\frac{1}{2}$, R. Bobekov, G. Dascalov 9, O. Neikirch, D. Pelitov 8 $\frac{1}{2}$, I. Radulov 8, D. Pantaleev 7, T. Cipev 6 $\frac{1}{2}$, P. Orev 5 $\frac{1}{2}$, J. Kaikamdjovozov 4 $\frac{1}{2}$ puncte.

TURNEU INTERNAȚIONAL ÎN ISRAEL

După încheierea turneului interzonal de la Amsterdam, atenția întregii lumi șahiste se îndreaptă cu precădere către cea de a XVI-a Olimpiadă de șah, de a cărei disputare ne mai desparte doar câteva luni. În această lumină apare destul de interesantă confruntarea celor mai buni șahiști ai țării gazdă cu câțiva cunoscuți maeștri europeni.

Turneul desfășurat recent în orașul Nathania a întrunit 8 șahiști israelieni, alături de care au jucat marii maeștri Filip și Stahlberg și maeștrii internaționali Ghițescu și Langeweg. Surprinzător, victoria a revenit unui tînăr reprezentant al Israelului, Jair Kraidman, care a totalizat 7 $\frac{1}{2}$ puncte. Pe locul următor s-a situat compatriotul său Stepak, la egalitate de puncte (7) cu marele maestru cehoslovac Filip. În clasament urmează : Stahlberg, Gutti 6 $\frac{1}{2}$, Ghițescu, Langeweg, Czerniak, Blumenfeld 5 $\frac{1}{2}$, Aloni, 5, Cogan, Stasman 3 puncte.

Electronica București campioană republicană pe anul 1964

La Bacău, în primele zile ale lui iulie, s-a încheiat ultimul act al celei mai importante competiții șahiste din țară — campionatul republican pe echipe mixte. Începută cu luni în urmă, competiția a văzut la start un număr record de echipe din toate colțurile țării. Pentru calificare în fazele superioare s-a dat o luptă pasionantă, punctată ici și cu colo cu unele surprize care au avut darul să sporească și mai mult interesul crescând al șahiștilor noștri pentru această întrecere.

Desigur, actuala ediție a campionatului republican pe echipe a însemnat un succes categoric al echipelor bucureștene. Calificate cu toatele în finală, ele au ocupat și primele cinci locuri în clasamentul final, fiind de departe principalele pretendente la titlu.

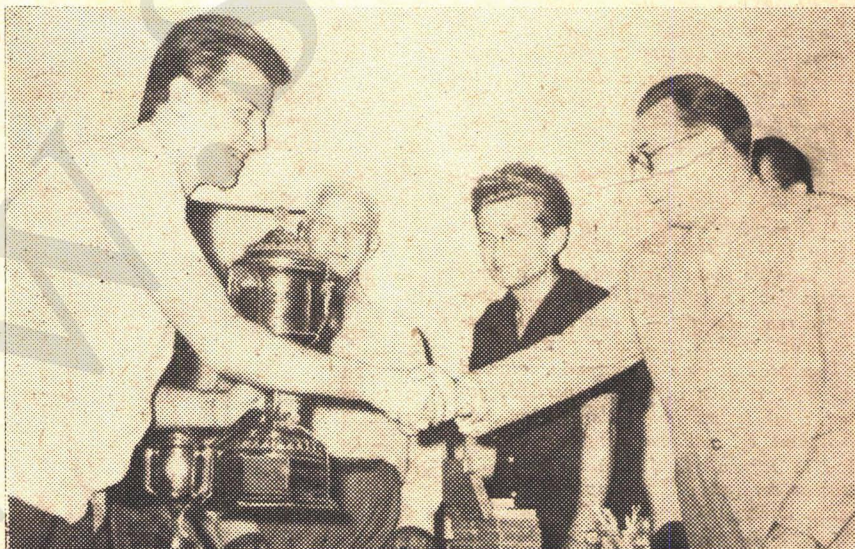
Victoria șahiștilor de la Electronica este pe deplin meritată, consecință a omogenității și constanței în comportare de-a lungul întregului concurs. Cu o formație neschimbată dela prima până la ultimul rund (M. Pavlov, Em. Reicher, M. Nacu, B. Menas, Rodica Reicher, Dr. Sanda Filipescu) Electronica a făcut meciuri egale cu următoarele trei clasate și a învins destul de comod celelalte echipe participante, rămânând singura echipă neînvingă.

Prima zi de întreceri aduce victoria surprinzătoare prin proporțiile scorului a Științei Timișoara asupra Crișului. Începând cu runda a 2-a, Electronica va trece în fruntea clasamentului, loc pe care nu-l va mai părăsi până la sfârșit. Campioana de anul trecut, Constructorul

București lipsită de aportul lui Stanciu și al lui Ciociltea (după runda a 2-a) se comportă modest, cu toate că înlocuitorii acestora, S. Teodorescu și juniorul D. Ghizdavu, s-au achitat conștiincios de sarcinile lor. Petrolul Ploiești, deținătoare în 2 rânduri a titlului republican, joacă însă slab, pierde la scor în primele trei runde, încheind concursul pe penultimul loc. Învingă la limită în prima rundă de Constructorul, Spartac își revine, acumulează puncte prețioase, se instalează pe locul al 2-lea, devenind cel mai serios concurent pentru șefia clasamentului. Bine au jucat și studenții bucureșteni, însă eșecul surprinzător din ultima rundă, în fața celor din Timișoara

campionat a fost pe deplin satisfăcător. S-au jucat multe partide valoroase, demne de prestigiul șahului românesc. Cu toate acestea s-au comis de multe ori greșeli surprinzătoare, care au viciat unele rezultate. Tensiunea specifică unui asemenea turneu și-a spus din nou cuvântul, printre victimele ei fiind și unii jucători experimentați.

Cel mai bun rezultat individual la masa 1-a l-a avut maestrul internațional Florin Gheorghiu (5 puncte din 7 partide jucate), urmat de Al. Günsberger cu 4½ și M. Pavlov cu 4 puncte. Dintre jucătorii de la celelalte mese merită evidențiați M. Nacu cu 5½ puncte și B. Menas cu 5 puncte, ambii având cîte



Secretarul general al F.R. de Șah înmânează cupa maestrului M. Pavlov, căpitanul echipei Electronica

			1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Electronica . . .	București	●	3	3	3	4	3½	4	6	26½
2	Spartac	București	3	●	2½	2½	3	4	5	4½	24½
3	Progresul	București	3	3½	●	2½	3	4½	2½	4½	23½
4	Constructorul . .	București	3	3½	3½	●	2½	4	2½	4	23
5	Știința	București	2	3	3	3½	●	2	4½	4½	22½
6	Știința	Timișoara	2½	2	1½	2	4	●	3	6	21
7	Petrolul	Ploiești	2	1	3½	3½	1½	3	●	4½	19
8	Crișul	Oradea	2	1½	1½	2	1½	0	1½	●	8

i-a fixat pe locul al 5-lea în clasamentul final, lăsându-se astfel întrecuți de Progresul și Constructorul înaintea cărora se găseau pînă la această rundă.

Nivelul general al acestei finale de

7 partide jucate. Foarte bine a jucat Elisabeta Polihroniade, învingătoare în 6 din cele 7 partide susținute. Maestrelle internaționale Alexandra Nicolau și Margareta Teodorescu au jucat mai puțin sigur ca de obicei și n-au mai adus echipei lor aportul de puncte din anii trecuți. Surprinzătoare a fost comportarea tinerei Suzana Makai (Crișul), învingătoare în întîlnirile directe cu Maria

Pogorevici, Margareta Teodorescu și Elisabeta Polihroniade. Dealtfel, juniorii participanți la finală: Ervin Mozes (Știința Timișoara), Dorel Ghizdavu (Constructorul), Dan Zara (Petroțul), Pia Brinzeu (Știința Timișoara) au jucat neașteptat de bine, aducând o contribuție valoroasă echipelor lor. Introducerea acestor jucători în loturile echipelor noastre frunțase este binevenită și demnă de recomandat. Antrenorii au obligația să urmărească cu multă grijă dezvoltarea

rea acestor tineri talentați, capabili de progrese rapide.

Nu putem încheia aceste rânduri fără a sublinia condițiile optime asigurate întrecerii de organele locale ale vieții șahiste, care nu au neglijat nimic din cele necesare. Arbitrii, bucureșteanul C. Popescu și localnicul Gh. Colac, și-au făcut din plin datoria pentru o competiție de astfel de importanță.

Fr. Hartman

Secretarul general al F. R. Șah

Amsterdam 1964 — triumful lui Bendt Larsen

O nouă ediție a campionatului mondial de șah se apropie de faza finală. Luna trecută s-a încheia în Olanda turneul interzonal, definitivând lista candidaților care aspiră la tronul lui Tigran Petrosian. Un singur loc mai era în suspensie. El a fost cunoscut după meciul de baraj dintre Reshewski și Portisch, egali la Amsterdam.

Recentul turneu interzonal încununează cariera șahistă a unui tânăr mare maestru, danezul Bendt Larsen, al cărui nume este acum pe buzele tuturor.

Într-adevăr, Larsen a reputat cel mai mare succes din activitatea sa șahistă. După cum se știe el s-a clasat pe primul loc, având același număr de puncte cu Smislov, Spasski și Tal, dar un punctaj al coeficienților superior egalilor săi.

Surpriza este, fără îndoială, de mari proporții, fiindcă nimeni nu îndrăznea să „vadă” o victorie a lui Larsen în compania a 5 mari maestri sovietici (în care se numărau doi foști campioni mondiali, fostul și actualul campion al U.R.S.S.) și a unor luptători atât de încercați în bătălia pentru titlul suprem cum sînt Reshewski și Gligorici. Și totuși a fost posibil. De ce?

Înainte de toate fiindcă Larsen a presat un joc excepțional. În această „zodie” a remizelor — a desorei — a „surrogatelor” șahiste, tânărul danez n-a vrut să accepte nici un compromis, atacînd cu forță, creator în fiecare partidă, jucînd totul la maximum de tensiune. Și a obținut cel mai mare număr de victorii în turneu, 13 (adică 56 la sută). Procent rar întâlnit în competiții de asemenea anvergură.

La 29 de ani Bendt Larsen intră în rîndurile elitei șahului mondial. Biografia sa sportivă, începută cu aproape 15 ani în urmă, nu este săracă în victorii. A fost pentru prima oară campion al Danemarcei la vîrsta de 18 ani (1953). Apoi, debutînd la Olimpiadă (Amsterdam 1954) a reușit la prima masă un rezultat de 13½ p. din 19 posibile, devenind maestru internațional. Tot o ediție a Olimpiadei i l-a adus și pe acela de mare maestru. În 1956, la Moscova, el obține cel mai bun rezultat la masa I, 14 pct. din 18, înaintea unor asemenea corifei ai șahului cum sînt Botvinnik

(pe atunci campion al lumii), Najdorf, Gligorici, Olafsson ș.a.

Alte succese: locul I la turneul de la Mar del Plata (1958), victorii la Hastings (1956) și Beverwijk (1960 și 1961), campion al țărilor scandinave, pentru a nu le cita decît pe cele mai însemnate.

În turneul zonal Larsen a avut un ritm foarte constant de joc. Start puternic, apoi seriile de victorii au alternat cu remize, dar nu de relaxare ci — și ele — de mare luptă. Sorții au făcut ca Larsen, care condusese aproape tot turneul, să joace în ultimele 5 runde cu cei 5 mari maestri sovietici. Această confruntare a și hotărît soarta concursului. Danezul a obținut scor pozitiv la putericiile săi adversari (3 p. din 5 posibile), fiind singurul dintre participanți care a reușit aceasta.

Smislov, Spasski, Tal, Stein și Bronstein au sosit grupați în urma cîștigătorului. Este desigur — un succes de seamă al șahului sovietic.

Regulamentul permite ca numai trei dintre ei să se califice în competiția candidaților, în care mai figurează (calificați direct) Botvinnik și Keres.

Impresionant au jucat la Amsterdam Smislov și Spasski. Primul este alături de Tal, singurul neînving. Smislov trăiește o nouă tinerețe șahistă și intră în meciurile de baraj care îl așteaptă, cu mari șanse de a mai ataca odată titlul pe care l-a deținut.

În schimb, Tal, n-a evoluat în nota sa obișnuită. Marele maestru al combinațiilor a remizat cu primii 12 clasafi și numai procentajul uimitor obținut la ceilalți (11½ din 12) i-a permis să se numere printre premiați.

Apariția lui Bora Ivkov printre cei „opt mari” nu surprinde. Marele maestru iugoslav, care a deținut acum 10 ani titlul de campion mondial la juniori, are un joc pozițional extrem de solid, stăpînește perfect teoria modernă și arta apărării în pozițiile cele mai dificile. Ivkov este pentru oricine un adversar de temut.

„Veteranul” Samuel Reshewski revine în lupta pentru titlu după o absență de aproape 10 ani. Și revine cu succes. Fostul campion al Americii a pierdut o singură partidă, față de 7 victorii și 15 remize. Dar, pînă la meciul din sferturile de finală ale campionatului mondial îl aștepta un baraj de 4 partide cu Lajos Portisch, revelația acestui turneu. Și Reshewski a pierdut acest meci, pierzînd și ocazia de a mai figura acum printre candidați.

Surprinde, desigur, insuccesul lui Gligorici, clasat doar pe locul 10. El a fost victima unei înfringeri neașteptate la Porath (locul 21). În plus, la primii 5 Gligorici a obținut un procentaj foarte slab: 1½ p.!

Aceștia au fost protagoniștii.

Faza finală a campionatului lumii se va disputa în continuare după un sistem nou de meciuri directe. El este, fără îndoială, superior celui vechi, care prevedea un turneu comun al candidaților. Totuși, și actualul sistem are puncte

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
1 B. Larsen . . .	●	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	17
2 V. Smislov . . .	1	●	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	17
3 B. Spasski . . .	1	0	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	17
4 M. Tal . . .	1	1	1	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	17
5 L. Stein . . .	1	1	1	1	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	16½
6 D. Bronstein . .	1	0	1	1	1	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	16
7 B. Ivkov . . .	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15
8 S. Reshewski . .	1	0	1	1	1	1	1	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	14½
9 L. Portisch . . .	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	14½
10 S. Gligorici . . .	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	14
11 K. Darga . . .	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13½
12 L. Lengyel . . .	1	0	1	1	0	1	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
13 L. Pachman . . .	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12½
14 L. Evans . . .	1	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
15 G. Tringov . . .	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9½
16 P. Benkö . . .	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	9
17 I. Bilek . . .	1	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8
18 G. Rosseto . . .	1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	8
19 A. Foguelman . .	1	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	8
20 O. Quinones . . .	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	7
21 H. Porath . . .	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1	5½
22 F. Perez . . .	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	5
23 B. Berger . . .	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	4½
24 Z. Vranesici . .	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	●	0	4

criticabile. În primul rând dimensiunile de maraton ale turneului interzonal. Se pune în mod legitim întrebarea:

Dacă la lupta pentru calificare participă în mod practic 10—12 concurenți de ce este nevoie de un număr ... dublu de participanți? Doar pentru o reprezentare ... geografică echitabilă? S-a văzut că de cele mai multe ori prezența „outsiderilor” nu face decât să vicieze configurația clasamentului final. În plus, un număr atât de mare de partide duce

la epuizarea jucătorilor, mai ales al celor cu stil combinativ, de atac, care depun un mare consum nervos la fiecare întâlnire.

În sfârșit, poate ar fi cazul ca în viitor să nu mai existe calificări directe în rîndul candidaților ci toți să participe la turneul interzonal care — în nici un caz — să nu adune mai mult de 16—18 jucători, cei mai puternici din lume. Eventual s-ar putea califica pentru meciurile de baraj nu 8 ci doar 4 concu-

renți, ceea ce ar scurta considerabil durata competiției.

În formula actuală, pentru a ajunge la meci cu campionul lumii, un șahist trebuie să susțină cam 100 (!!) de partide de turneu. După un asemenea efort, se resimte chiar și cel mai rezistent mare maestru și ajunge evident epuizat în fața deșinătorului titlului. Or, în asemenea condiții, lupta nu poate fi egală.

Valeriu Chiose

NOTE TEORETICE

VARIANTA KERES DIN PARTIDA SPANIOLĂ

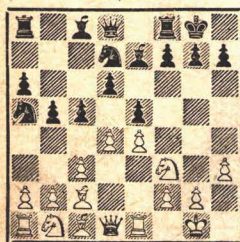
După binele cunoscutele mutări 1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0-0 Ne7 6.Te1 b5 7.Nb3 d6 8.c3 0-0 9.h3 Ca5 10.Nc2 e7 11.d4, la turneul candidaților de la Curaçao 1962. Keres a jucat continuarea nouă 11...Cd7 (diagrama 1) în jurul căreia s-a angajat o vie dispută teoretică, despre al cărei stadiu actual nu vom ocupa în notele de față.

Din poziția diagramei 1 au fost încercate diferite continuări:

a) 12.d5 Cb6 13.g4! h5! 14.C3h2 h:g4 15.h:g4 Ng5!, cu avantaj pentru negru (Fischer-Keres, Curaçao 1962);

1

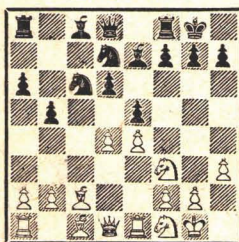
Variantă Keres



După 11...Cd7

2

Variantă Keres



După 14.Cf1!
(Varianta d/3)

b) 12.Nd3 e:d4 13.c:d4 c:d4 (Mikenas propune 13...Cc6! 14.Nf1 Cd4!) 14.C:d4 Nf6 15.Nf1 (Aronin-Novopașin, Erevan 1962) 15...Cc5! cu joc egal;

c) 12.c:d5 c:d5 13.Cbd2 f6! 14.Ch2 Cb6 15.Df3 (Sau 15.De2 Ta7! 16.Cc3 Ne6 cu egalitate) 15...Ca4 16.Cd1 Ta7 17.Cg3 Tf7, deosemena cu joc egal (Tal-Grusevski, Moscova 1963);

d) 12.Cb2 (Continuarea cea mai frecventă) 12...c:d4 13.c:d4 și acum:

d/1) 13...Nf6 14.d5 (14.Cf1 Cc6 15.Ne3 e:d4 etc. duce la varianta d/3) 14...Cb6 15.b4 Ca4 16.C:c4 C:c4 17.a4 Nd7 18.Nd3 Tc8 19.De2 Db6 20.Ta2 Te7 21.Tc2 Tf8, cu joc egal (Matanovici-Averbach, Beverwijk 1963);

d/2) 13...e:d4 14.Cb3 Nf6 15.C:a5 D:a5 16.Ng5 Dd8 17.N:f6 18.C:d4 Ce5 19.Nb3 Nd7, cu joc egal (Spasski-Averbach, Harkov 1963)

d/3) 13...Cc6 14.Cf1

Continuarea aceasta este considerată actualmente ca cea mai promițătoare. S-a mai încercat:

— 14.a3 e:d4 15.Cb3 Cde5 16.Cf:d4 Nf6 17.Nd2 C:d4 18.C:d4 (Tal-Keres, Curaçao 1962) și cu 18...Cg6! 19.Nc3 Ne5 negrul ar fi putut egala (Boleslavski);

— 14.d5! Cb4 15.Nb1 a5 16.Cf1 (16.De2 Tb8!, Suetin-Aronson, Harkov 1963, 17.a3 Ca6 18.Nd3 Ca5! cu joc egal) 16...Tb8 17.g4 Ca6 18.Cg3 g6 19.Rh2 Ca5 20.Tg1 Rh8, cu șanse de ambele părți (Simaghin-Nei, 1963);

— 14.Cb3 a5 15.Ne3 (O încercare interesantă este 15.Nd3 Tb8 16.Ne3 a4 17.d5! Cb4 18.Cc1 f5!, Suetin-Stein, turneul zonal Moscova 1964. Șansele negrului sînt mai bune) 15...a4 16.Cbd2 (16.Cc1 a3!) 16...Nf6 17.Cf1 e:d4 18.C:d4 C:d4 19.N:d4 Ce5 20.Cc3 Ne6 21.a3 Tc8, cu joc egal (Șianovski-Novopașin, Erevan 1962)

După 14.Cf1 (vezi diagrama 2) negrul are de ales între trei continuări:

1) 14...Cb6 15.b3 Nf6 16.Nb2 Nd7 17.Ce3 Tc8 18.Dd2 e:d4 19.C:d4 Ne5 20.C:c6 T:c6 21.N:e5 d:e5 22.Ta1 De8 23.Rh2 Ne6 24.Nb1 f6 25.Cf5 De7 26.Tc1 Cc8 27.Ta6 D:c6 și negrul a egalat (Tal-Keres, Moscova 1963)

2) 14...Nf6 15.Ne3 e:d4 16.C:d4 Cde5 17.Nb3! Nd7! (Mai slab este 17...C:d4 18.N:d4 Ne6 19.Ce3 Tc8 20.Te2 Te8 21.Td2 De7 22.Cd5 cu avantaj pentru alb; Ștein-Novopașin, 1963) 18.Cg3 g6! 19.Cge2 (19.C:c6 N:c6 20.Tc1 Tc8, cu egalitate) 19...Cc4 20.N:c4 b:c4 21.Cc3 Ch4 22.Te2 Tc8, cu șanse egale (Matanovici-Gheorghiu, Kecskemet 1964);

3) 14...e:d4 15.C:d4 C:d4 16.D:d4 Ce5! (Mai tare decât 16...Nb7 la care poate urma 17.Nf4! cu avantaj) 17.Dd1! (încercarea 17.f4! duce la un joc tăios, în care șansele negrului nu sînt mai rele, de ex. 17...Cc6 18.Df2 Nh4! 19.g3 Nf6 20.Td1 Dc7 21.Rh2 Nb7 22.Nb1 Tf8, Holmov-Gheller, turneul zonal, Moscova 1964) 17...Nf6 18.Ce3

Ne6 19.Cd5 (Sau 19.Nb3 Cc4, Holmov-Novopașin, Leningrad 1963) 19...N:d5 20.D:d5 Tac8 21.Nb3 Cc4 22.Tc2 Tc5 23.Dd1 d5 24.e:d5 T:d5 (Ilykov-Keres, Beverwijk 1964).

După cum se vede din variantele de mai sus, mutarea propusă de Keres a rezistat pînă acum cu succes la examenul practic. Alți continuarea utilizată de Florin Gheorghiu în partida cu Matanovici, cit și continuarea lui Keres din partida cu Ilykov, asigură negrului un joc bun.

(S. Sm.)

O IDEE INTERESANTĂ ÎN INDIANA DAMEI

În cîteva din turneele importante jucate în ultima vreme s-a înfîlțit destul de des Indiana Damei, mai ales datorită eforturilor albului de a evita variantele atât de bine cunoscute ale Apărării Nimzovici. Era și firesc astfel ca în unele partide să apară încercări noi pentru a întări jocul uneia sau alteia din părți.

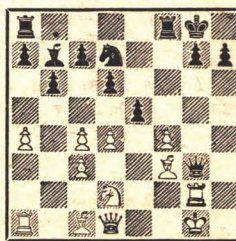
După mutările 1.d4 Cf6 2.e4 c6 3.Cf3 b6 4.Cc3 Nb7, albul are la dispoziție două continuări mai importante: 5.e3 și 5.Ng5.

După 5.e3, în partida Mineev-Hecht, Varna 1962, s-a jucat 5...Nb4 6.Nd3 0-0 7.0-0 N:c3 8.b:c3 Ne4 9.Dc2 N:d3 9.D:d3 d5 10.c:d5 e: d5 11.e4 și albul are un mic avantaj. La turneul zonal de la Kecskemet, în partida Gheorghiu-Hecht, în locul mutării 9.Dc2, albul a folosit recomandarea marelui maestru maghiar L. Portisch 9.Ne2 și după 9...d6 10.Cd2 Nb7 11.f3 Cbd7 12.e4 e5 13.a4, a obținut avantaj durabil, atît în centru cît și pe flancul damei. Jocul a continuat astfel: 13...Ch5 14.Tf2 Dg5 15.g3 f5 16.e:f5! D:f5 17.f4! C:g3 (Aproape forțat) 18.h:g3 Dh3 19.Nf3 D:g3+ 20.Tg2 și avantajul material al albului este hotărîtor (vezi diagrama 1).

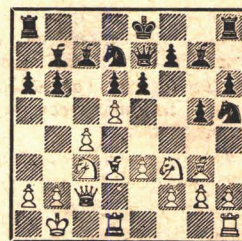
În turneul zonal de la Halle, împotriva mutării lui Portisch 9.Ne2, Larsen a încercat 9...c5, dar după 10.Cd2 Nb7 11.Cb3 d6 12.f3, tot albul a obținut avantaj.

Varianta care începe cu 5.Ng5 e cunoscută îndeosebi din partidele fostului campion mondial Mihail Tal. Cea mai utilizată continuare este acum 5...Nb4 6.e3 N:c3+ 7.b:c3 d6 8.Cd2! Cbd7 9.f3 e5 10.e4 De7 11.Nd3 h6 12.Nh4 g5 13.Nf2 Ch5 14.Cf1 Cf4 15.Ce3 și albul stă mai bine. La recentul turneu internațional de la Bordeaux s-a jucat o subvariantă care, după părerea autorului acestor rînduri, prezintă interes teoretic apreciabil. Este vorba despre partida Gheorghiu-Matanovici, în care după 5.Ng5, jocul a continuat cu: 5...h6 6.Nh4 (Se poate probabil și 6.N:f6, urmat de 7.e4) 6...g5 7.Ng3 Ch5 8.e3 Ng7 9.Dc2 d6 10.0-0 Cbd7 (Se pare că aici este mai tare 10...Cc6, Botvinnik — Uhlmann, Varna 1960) 11.Nd3 De7 12.Rb1 a6 și acum albul a jucat 13.d5! (Vezi diagrama 2)

1



2



Înaintarea pionului la d5, desigur, nu este nouă în Indiana Damei — ea a fost încercată cu succes de cîteva ori de Boris Spasski — dar în poziția survenită acum pe tablă se pare că nu a fost încă întrebuintată. Mutarea 13.Ne4, cu toată aparența sa naturală, nu este totmai indicată din cauza 13...N:e4 14.D:e4 0-0 și negrul stă bine.

După 13.d5! a urmat: 13...0-0 14.Cd4! Ce5 15.Ne2 C:g3 16.h:g3 Rb8 (Nu merge 16...c5 17.d:c6 C:c6 18.Cd5! și albul câștigă) 17.f4! (Era mai bine 16.Db3 luînd orice contrasansă negrului) 17...c5! 18.f:c5 e:d4 19.e:d6 D:d6 20.e:d4 e:d5 21.C:d5 D:g3 22.Nf3 Dd6 23.Th1 The8 24.e5! și albul a obținut poziție câștigată.

Desigur, varianta sus amintită va trebui să fie supusă unor analize riguroase pentru a i se confirma eficacitatea.

Fl. Gheorghiu
maestru internațional



PARTIDE și FINALURI



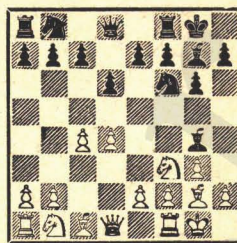
DIN PARTIDELE MARILOR MAESTRI

Obiectivitatea în comentarea și aprecierea acestei partide este imposibilă. Fără îndoială se vor publica analize foarte amănunțite care vor demonstra — negru pe alb — că Portisch putea respinge atacul în diferite moduri, că Tal a avut „noroc”, combinațiile lui fiind incorecte, hazardate; că dacă în fața lui ar fi stat Capablanca, altfel s-ar fi desfășurat lucrurile etc.

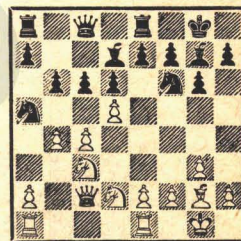
Sîntem cu totul de acord că în această partidă Tal s-a clătinat pe marginea prăpastiei. Dar aceasta nu este nici prima și nici — sperăm — ultima oară cînd o face. Urmînd exemplul marilor maeștri ai combinației, acest d'Artagnan al șahului modern aruncă mînușă adversarului în orice situație, acceptînd cu bună știință riscuri mari. Ar putea să n-o facă, să joace corect și prudent ca alții alți mari maeștri, bătîndu-i pe adversarii mai slabi și făcînd remize cu cei tari. A încercat un timp și a reușit, dar a încetat să fie el însuși. Tehnica pozițională virtuoză îi aparține lui Capablanca, lui Smislov, lui Petrosian. Tal, adevăratul Tal este și va fi întotdeauna un neîntrecut maestru al combinației și numai în acest domeniu a obținut și va obține cele mai bune realizări ale sale.

Pentru a înțelege această partidă mai trebuie luat în considerație și factorul psihologic. Turneul de la Amsterdam este un concurs de calificare pentru campionatul mondial în care pentru Tal se pune nu numai problema de a fi între primii șase, ci și între primii trei jucători sovietici. De aceea împotriva candidaților cu șanse se impune jocul la cîștig, ori Tal nu poate face lucrul acesta, cu negrul, decît riscînd, complicînd jocul la extrem, mai ales că acest stil nu-i place lui Portisch — jucător prudent și solid prin excelență.

Poate că a riscat prea mult, poate că ar fi putut cîștiga la Portisch cu alte mijloace (cum au făcut Smislov și Spasski), dar Tal a rămas credincios stilului și personalității sale. Probabil că senzația de supremă încordare, de emoție stăpînită pe care i-o dau aventurile extraordinare ce se desfășoară pe tablă constituie pentru Tal — și pentru nenumărații săi admiratori — tot farmecul șahului.



După 6...Ng4



După 14.b4

142. INDIANA REGELUI

L. Portisch M. Tal
Turneul interzonal de la Amsterdam.

- | | |
|-----------|--------|
| 1. Cg1—f3 | Cg8—f6 |
| 2. g2—g3 | d7—d6 |
| 3. d2—d4 | g7—g6 |
| 4. Nf1—g2 | Nf8—g7 |
| 5. 0—0 | 0—0 |
| 6. c2—c4 | Nc8—g4 |

Dezvoltarea nebulunii la g4 este o idee a lui Simagbin, care a aplicat-o însă în ordinea de mutări: 6...Cc6 7.Cc3 Ng4, de ex. 3.Ne3! Dd7! 9.Dc2 Nb3 10.Tad1 N:g2 11.R:g2 a6 12.b3 b5! 13.d5 Ca5 cu joc complicat (Olafsson—Taimanov, Reykjavik 1956). Tal amîna dezvoltarea calului la c6, rezervîndu-și posibilitatea de a juca c7—c5 sau de a-l dezvolta la d7.

- | | |
|-----------|--------|
| 7. Cb1—c3 | Dd8—c8 |
| 8. Tf1—e1 | ... |

Pentru a evita schimbul nebulunii g2 (Nb3, Nb1).

- | | |
|------------|---------|
| 8. ... | Tf8—e8 |
| 9. Dd1—b3 | Cb8—c6 |
| 10. d4—d5 | Cc6—a5 |
| 11. Db3—a4 | b7—b6 |
| 12. Cf3—d2 | Ng4—d7 |
| 13. Da4—c2 | c7—c6!? |

Desigur, mult mai prudent era 13...c5, dar Tal are deja în vedere complicațiile care urmează.

- | | |
|-----------|----------|
| 14. b2—b4 | Ca5:c4!? |
|-----------|----------|

Cu această mutare, echilibrul normal de valori materiale este rupt și nu va fi restabilit pînă la sfîrșitul partidei. Consecințele acestei acțiuni nu puteau fi prevăzute: pentru început negrul obține doi pioni pentru calul sacrificat și o complicație maximă a jocului. (Diagrama)

- | | |
|------------|-------|
| 15. Cd2:c4 | c6:d5 |
| 16. Cc4—a5 | d5—d4 |
| 17. Ng2:a8 | ... |

Luarea turnului duce la slăbirea cîmpurilor albe de pe flancul regelui, dar în cazul retra-

gerii calului c3 (de ex. Cd1) ar fi urmat Cg4 cu amenințări diverse.

- | | |
|------------|--------|
| 17. ... | De8:a8 |
| 18. Cc3—b5 | Te8—c8 |
| 19. De2—d1 | Cf6—e4 |

Vezi diagrama. Negrul are „numai” un turn mai puțin, dar piesele sale domină pentru moment jocul. Mutarea 19...Ce4 este mai elastică decît acțiunea directă 19...Nb3 20.f3 Ce4 21. C:d4 Cc3 22.Dd2 care nu dă nimic. Negrul vrea să determine pe alb să ia d4 economisind mutarea Nb3.

- | | |
|------------|-------|
| 20. f2—f3 | a7—a6 |
| 21. Cb5:d4 | ... |

După 21.f:e4 a:b5 slăbiciunea cîmpurilor albe își spune cuvîntul: pionul e4 nu poate fi apărut și atacul combinat cu Nb3 decide.

- | | |
|------------|--------|
| 21. ... | Da8—d5 |
| 22. Nc1—e3 | ... |

La 22.Nb2 ar fi putut urma 22...Cc3 23. N:c3 T:c3 24.Cdc2 Df5 sau 24.Cac2 Tc4.

- | | |
|------------|--------|
| 22. ... | Te8—c3 |
| 23. Cd4—c2 | Dd5—f5 |
| 24. g3—g4 | ... |

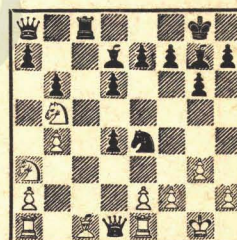
Între altele exista și posibilitate C:g3, urmat de Db3.

- | | |
|------------|--------|
| 24. ... | Df5—e6 |
| 25. Ne3—d4 | h7—h5! |

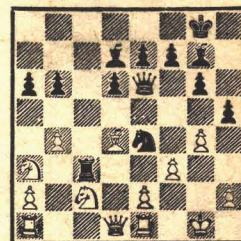
Calul din e4 stă de 6 mutări în priză, turnul c3 este atacat și în general negrul are un turn mai puțin, dar Tal găsește mereu noi resurse de complicație a jocului.

- | | |
|---------------|-------|
| 26. Nd4:g7 | h5:g4 |
| 27. Cc2—d4!?? | ... |

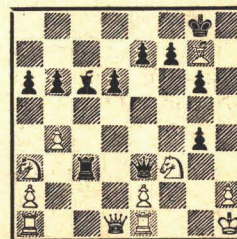
În mijlocul fantasticelor combinații și a primejdiilor care pîndesc la tot pasul, Portisch — deși continuă să se apere cu dirigenie — a pierdut simțul realului. Aci Tal a arătat varianța 27.N:c3 g3 28.Dd4 g:b2+ 29.Rb1 Cg3+ 30.R:b2 Db3+ 31.Rg1 Db1+ 32.Rf2 Db2+ 33.Re3 Cf5+ și deși negrul cîștigă dama, rămîne totuși în dezavantaj material decisiv. Albul cîștigă și după 27.f:e4! dar probabil că acest cal i s-a părut lui Portisch „tabu” — doar stă de atîta timp în priză...



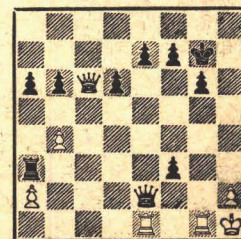
După 19...Ce4!



După 25...h5!



După 30...Nc6



Poziția finală

27. ... De6—d5
28. f3:e4 Dd5:e4
29. Cd4—f3 ...

Incepe să se simtă presiunea crizei de timp. Albul dă înapoi din „capitală” pentru a lichida amenințările...

29. ... Dc4—e3+
30. Rg1—h1 Nd7—c6
31. Tel—f1 Tc3:a3
32. Dd1—c1 g4:f3
33. Dcl:c6 ...

După 33.D:c3? ar fi urmat f2+ și negrul câștigă.

33. ... De3:e2
34. Tf1—g1 Rg8:g7

In acest moment, cei doi jucători nu mai aveau decât câteva secunde timp de gândire. Situația de pe tablă continuă să fie neobișnuită — pentru un turn Tal are patru pioni (și ar putea să ia un al cincilea, la b4). În cazul cind damele ar fi schimbate, negrul ar avea șanse de câștig (vezi partida Kramer—Radovici, Varna 1962, R. de Șab Nr. 12, 1962, pag. 181), dar nu mai e timp pentru a aprecia just finalul. De aceea, remiză prin repetarea mutărilor.

35. Tal—el De2—d2
36. Tel—d1 Dd2—e2
37. Td1—e1 Remiză

c5 (După 13...N:c4 14.Tfd1 Db7 15. Nd4 f6 16.b3 Na6 17.e5 și nu merge f6—f5 din cauza Cg5) 14.Ce5 Db7 15.Tf3 f6 (Pionul c4 este temporar apărat și negrul n-are altă cale pentru a-și elibera jocul decât alungarea calului. Cum se va vedea însă, concentrarea forțelor albului pe flancul regelui este suficientă pentru a permite continuarea atacului pe cale combinativă. Vezi diagrama)

16.Th3! f:e5 (La 16..h6 poate urma simplu 17.Cg4 h5 18.Cf2) 17.D:h7+ Rf7 18.f5 e:f5 (18...Th8 19.f:e6+) 19. Nh6 Tg8 20.e:f5 C:f5 (20...g:f5 21. Tg3) 21.Tf1 N:c4 (Prea târziu) 22.Tg3! (Sacrificiul de turn încheie frumos atacul alb) 22.N:f1 (22..Dc6 23.T:g6 D:g6 24.T:f5+ Df6 25.T:f6+ R:f6 26. Ce4+ și albul câștigă) 23.D:g6+ Re7 24.Ng5+ Rf8 25.D:f5+ Df7 26.De4 Tc8 27.Tf3 Nc4 28.D:c4 D:f3 29.g:f3 și negrul a cedat.

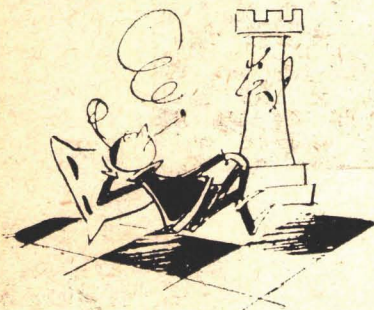
Turneul zonal de la Amsterdam

143. INDIANA BENONI

L. Portisch

L. Ștein

1.d4 Cf6 2.c4 c5 3.d5 d6 4.Cc3 g6 5.e4 Ng7 6.Cf3 0—0 7.Ne2 e5 8.Ng5 (Intr-o partidă Malich—Pavlov, Halle 1963, s-a jucat 8.0—0 Ce8 9.Cel f5 10.Cd3 Cf6 11.e:f5 g:f5 12.f4 e4, cu șanse mai bune pentru negru) 8..h6 9.Nd2 Ch5 (Deobicei sistemul Petrosian — Ng5 — se joacă fără mutarea Cf3, ceea ce face inaccesibil cîmpul



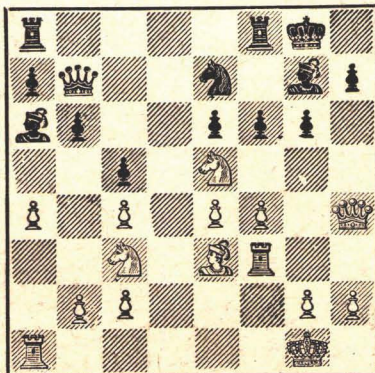
h5 calului negru. Ștein încearcă să tragă folos din aceasta). 10.Dc1 Rh7 11.h4 Cf4! (Negrul este consecvent: altfel mutarea Ch5 este lipsită de sens și strategia albului pe flancul regelui triumfă) 12.N:f4 e:f4 13.D:f4 f5 (Cu prețul unui pion, negrul a obținut o deschidere favorabilă la jocul în centru) 14.Dd2 f:e4? (O prapăstie care permite albului să se apere păstrînd pionul. Trebuia 14..De7! după care albul nu putea apăra pionul e4, iar în cazul cînd ia la f5 negrul obține un joc foarte frumos de figuri) 15.C:e4 De7 16.Nd3 Ng4 (16...Nf5 17.De2 Te8 18.Cfd2) 17.0—0—0 N:f3 18.g:f3 Cd7 (După 18...T:f3 atacul alb este decisiv, de ex. 19.De2 Tf7 20.h5 etc) 19. f4! (la pentru moment calului negru cîmpul e5) 19...Df7 20.h5 D:f4 21. h:g6+ Rg8 22.D:f4 T:f4 23.C:d6 (De fapt aci partida s-a terminat. Cu doi pioni în plus, câștigul nu constituie decât o problemă tehnică pentru alb). A mai urmat: 23...Ce5 24.b4! T:f2 25. Nc2 b6 (După 25...c:b4 26.c5 pionii albi decid repede) 26.Cf5 b5!? 27.Tde1 Te8 28.d6 Nf6 29.c:b5 h5 30.Thg1 T:f5 31.N:f5 Rg7 32.d7 Td8 33.Te4 h4 34. Td1 Cf3 35.Te8 Ng5+ 36.Rb1 Cd4 37. Nh3 R:g6 38.Tg1 și negrul a cedat.

144. APĂRAREA SICILIANA

B. Larsen

F. Perez

1.e4 c5 2.f4 (Larsen are o vădită predilecție pentru sisteme de deschidere puțin uzitate. Astfel, el joacă foarte mult deschiderea Bird, 1.f4 și deschiderea 1.g3, care încă n-are nume. Dealtfel și în această partidă se ajunge la o schemă de dezvoltare caracteristică deschiderii Bird) 2...e6 (În combinație cu g7—g6, cum va juca negrul, mutarea aceasta nu este bună. Sistemul de apărare bazat pe g7—g6 poate fi aplicat sub forma 2...Cc6 3. Ce3 g6 4.Cf3 Ng7 și dacă 5.Nb5, atunci 5...Cd4! 6.C:d4 c:d4 7.Ce2 și negrul are de ales între 7...Cf6 8.e5 Cd5 9.c3 0—0 10.Db3 Cc7 11.C:d4 d6 12.Cf3 C:b5 13.D:b5 d:e5 14.f:e5 f6, cu compensație pentru pion; Pachman—Najdorf, Olimp. Leipzig 1960 și 7...e6 8.0—0 Ce7 9.d3 0—0 10.Na4 d5 11.e5 b5! 12.N:b5 Da5 13.c4 d:e3 14. C:c3 Tb8, cu contra-joc; Pietzsch—Udovici, Dortmund 1961) 3.Cf3 Cc6 4.Nb5 g6 5.N:c6 d:c6?! (Reluînd cu pionul „b” și jucînd apoi d5 negrul ar fi ajuns la o poziție cunoscută a deschiderii Bird, pe care probabil a vrut s-o evite) 6.d3 Ng7 7.0—0 Ce7 8.Cc3 0—0 9.De1 (Albul urmează schema de atac a Apărării olandeze cu culorile inversate) 9...b6 10.a4 Na6 11. Dh4 Dd7 12.Ne3 c4 (Împotriva atacului alb ce se profilează pe flancul regelui, negrul încearcă să organizeze



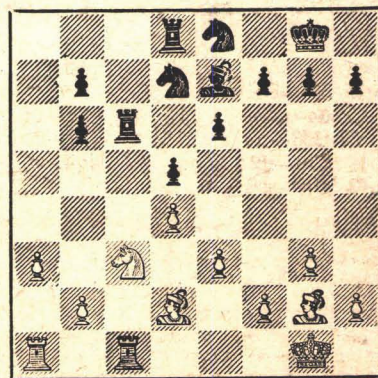
o contraacțiune pe flancul damei, care însă se va dovedi ineficace din cauza următorului răspuns al albului 13.d:c4!

145. DESCHIDEREA RETI

V. Smislov

K. Darga

1.Cf3 Cf6 2.g3 d5 3.Ng2 Ng4 4.c4 c6 5.c:d5 c:d5? (O mutare automată de la care încep toate greutățile negrului în această partidă. Trebuia jucat 5...N:f3) 6.Ce5! Nc8 (Slăbiciunea pionului b7 obligă pe negru la retragere. De fapt se joacă un fel de apărare slavă a gambitului damei, cu nebulul alb dezvoltat la g2) 7.0—0 e6 8.Cc3 Ne7 9.d4 0—0 10.Nf4 Nd7 11.Db3 (După o astfel de deschidere, șansele de a salva partida împotriva lui Smislov sînt deobicei nule) 11... Db6 12.D:b6 a:b6 13.C:d7 Cb:d7 14. Tf1 Tf8 15.a3 Tc6 16.Nd2 (Intenția albului este de a juca e3, de aceea nebulul se retrage în spatele lanțului de pioni) 16...Td8 17.e3 Ce8? (Permite o străpungere decisivă în centru. Era mai bine 17...d6. Vezi diagrama)



18.e4! d:e4 (Punctul d5 nu poate fi susținut. După 18...Cdf6 19.e:d5 C:d5 20.C:d5 e:d5, slăbiciunea pionului d5 este cronică) 19.N:e4 Tc4 20.Cb5 T:c1+ 21.T:c1 Cc5 (Nici alte mutări nu erau satisfăcătoare) 22.d:c5! T:d2 23.c:b6 T:b2 24.a4 Rf8 25.Tc8 și negrul cedează.

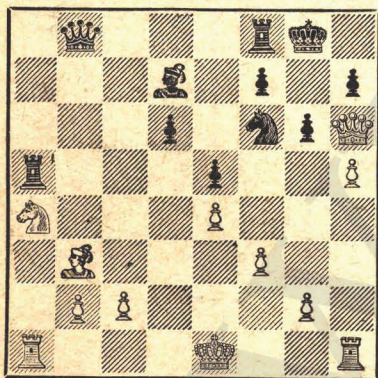
De la turneul din Sarajevo

146. APĂRAREA SICILIANĂ

V. Ciociltea

Dely

1.e4 c5 2.Cf3 g6 3.d4 Ng7 4.Cc3 c:d4 5.C:d4 Cc6 6.Ne3 Cf6 7.Nc4 0—0 8.Nb3 d6 9.f3 Nd7 (Negrul, un recunoscut jucător de atac, adoptă o idee nouă, într-una din cele mai moderne variante din sistemul dragonului. De obicei se joacă aici 9...Ne6 și după 10. Dd2 C:d4 11.N:d4 Da5 12.0—0 b5 sau 12...Tfc8, înțelegându-se după această din urmă continuare, teoria modernă este încă departe de a lămurii liniile de joc cele mai bune) 10.Dd2 C:d4 (Alte sisteme de joc, întâlnite în ultimele concursuri, sînt: a) 10...Tc8 11. h4 Ce5 12.h5! Cc4 13.N:c4 T:c4 14. 0—0—0 Da5 15.Cb3 Dc7 16.Nh6 N:h6 17.D:h6 T:c3 18.b:c3 D:c3 și negrul nu are compensație suficientă pentru calitate, Djurasevici—Averbach, Viena 1957; b) 10...a6 11.h4 Dc7 12.h5 C:h5 13.g4 Cf6 14.Dh2, cu atac puternic, Haag—Zaitsev, Soci 1963; 11.N:d4 b5 12.h4 a5 13.a4! (O continuare consecventă, care lămurește imediat poziția pionilor negri. Ea este posibilă numai datorită faptului că albul nu are încă rocade mare făcută) 13...b:a4 14.C:a4 e5 (La 14...Tb8 urma 15.Nc3 cu avantaj) 15.Nb6 Db8 16.N:a5 Nh6? (Cu ultima mutare se poate afirma cu certitudine că sacrificiul de pion al negrului nu a fost atît de corect. Merita atenție 16...Ta6!, cu amenințarea 17... Da7! și legătura foarte neplăcută, pe coloana „a”. La 16...Ta6! nu mergea 17.Nc4 din cauza: 17...Nh6! și dacă 18.D:h6 atunci negrul după 18...T:a5 ar fi stat excelent) 17.D:h6 T:a5 18. h5! (Vezi diagrama)



18...C:h5 (Dacă 18...Db4+, atunci poate urma, 19.Rf2 Dd4+ 20.Rg3 C:h5+ 21.T:h5! g:h5 22.Dg5+ Rh8 23.Df6+ Rg8 24.Th1, cu amenințări hotărîtoare) 19.g4 Db4+ 20.Dd2 (La 20.Rf2 negrul avea cel puțin șah etern după 20...Dd4+ 21.Rg2 Cf4+) 20... D:d2+ 21.R:d2 Cf4 22.Cb6 T:a1 23. T:a1 Ne6 24.N:e6 C:e6 25.Cd5 Cd4 26.Ta6 f5? (Bune șanse de apărare ar fi dat 26...C:f3+ 27.Re3 Cd4 28.e5 Ce6. După mutarea din partidă, finalul de turnuri este evident superior pentru

alb) 27.g:f5 g:f5 28.Ce7+ Rg7 29.C:f5 C:f5 30.e:f5 T:f5 31.T:d6 h5 (La 31... T:f3 urma 32.b4 și cei doi pionii liberi legați, trebuie să decidă împotriva celor doi izolați ai negrului) 32.Re3 h4 33.Td2 h3 34.Th2 Th5 35.Rf2 și negrul a cedat.

147. INDIANA BOGOLIUBOV

L. Polugaevski

B. Parma

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cf3 Nb4+ 4.Cbd2 (Obişnuit este întâlnit aici 4.Nd2 și după 4...De7 5.e3 sau 5.g3 Cc6 6.Ng2 N:d2+ 7.Cb:d2 d6 8.0—0 0—0 9.e4 e5, O'Kelly — Barcea, Havana 1963, negrul rezolvă cu destulă ușurință problemele ce se ivesc în această variantă. Sistemul din partidă, are calitatea de a fi ceva mai puțin cunoscut și înțelegându-se de a elimina schimbul prea timpuriu al pieselor ușoare) 4...d5



(Merge și 4...0—0. După 5.a3 N:d2+ 6.D:d2 d5 7.e3 b6 8.Dc2 Nb7 9.e:d5 D:d5 10.b4 Tc8 11.Nb2 Cbd7 12.Td1 a5! 13.Ne2 a:b4 14.a:b4 Na6 negrul egalează, Korcinoi — Letelier, Havana 1963) 5.e3 (La 5.a3 poate urma 5...Ne7 6.Dc2 b6 7.e4 d:e4 8.C:e4 Nb7 9.Nd3 e5! 10.d:c5 b:c5 11.0—0 Dc7 12.Tel Cc6, cu inițiativă pentru negru, Goldenov — Keres U.R.S.S. 1947) 5...0—0 6.a3 (Se pot juca și alte continuări, care însă nu dau niciun avantaj albului, de exemplu: 6.Nd3 d:c4 7.N:c4 Ce6 8.0—0 Dc7 9.a3 Nd6 10.Nb5 Nd7 11.Cc4 a6 12.Na4 b5 13.C:d6 c:d6 14. Ne2 e5 15.d5 Ca5 16.Nd2 Ce5 cu joc egal, Uhlmann — Larsen, Halle 1963 sau 6.b3 b6 7.Nd3 Nb7 8.0—0 Cbd7 9.Nb2 Ce4 10.Tc1 Cdf6 11.a3 Nd6 12. b4 cu joc complicat, Uhlmann — Kaneko, Halle 1963. La 6.b3 negrul poate continua și cu 6...c5 iar după 7.Nb2 Ce6 8.d:c5 egalează, Pachman — Ivkov, Havana 1963) 6...N:d2+ (În spiritul poziției era totuși 6...Ne7 și după 7.Nd3 b6 8.0—0 e5 9.b3 Nb7 10.Nb2 Cbd7 11.De2 Ce4, șansele sînt egale, Malich — Ivkov, Halle 1963, sau 7... Cbd7 8.0—0 c5, cu egalitate, Spielmann — Becker, Karlovy Vary, 1929) 7.N:d2 b6 8.Tc1 Na6 9.b4 c5 (Ajuns în poziție dificilă, negrul se decide la un sacrificiu de pion, în speranța de a obține șanse tactice, datorită rămînerii regelui alb încă în centru. Consider fondată această idee, avînd în ve-

dere că celelalte planuri de joc plauzibile, duc pe negru repede în poziții strategice pierdute, de exemplu: 9...Ce4 10.b5 Nb7 11.c5 c6 12.Nb4 sau 9...d:c4 10.N:c4 N:c4 11.T:c4) 10.b:c5 b:c5 11. d:c5 Ce4 12.Nb4 Cc6 13.Nd3 Tb8 14. Da4 (Cu mutări simple, dar eficace, albul își menține pionul în plus, consolidîndu-și poziția) 14...Nb7 15.Dc2 a5 (Mai curînd sau mai tîrziu, negrul trebuie să joace „a5”, întrucît poziția sa nu mai are nici o „ventilație”) 16.c:d5 C:b4 (La 16...e:d5 urma 17.Nc3 sau chiar 17.Nd2, după care albul trebuie să-și realizeze avantajul) 17.a:b4 D:d5 (La 17...e:d5 decidea 18.b5) 18.c6! N:c6 19.N:e4! A mai urmat 19...D:e4 20.D:c6 D:b4+ 21.Re2 și negrul a cedat.

Comentarii de V. Ciociltea
maestru internațional

148. PARTIDA SPANIOLĂ

B. Ivkov

I. Gufeld

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 Ne7 6.Te1 b5 7.Nb3 d6 8. c3 0—0 9.h3 Cb8 (Nu e rău, dar totuși prea bine cunoscuta mutare 9...Ca5 oferă mai bune șanse de egalare) 10. d3 (Desigur, este mai energic 10.d4, dar marele maestru iugoslav probabil că dorea să joace mai prudent această partidă) 10...Cbd7 11.Cbd2 a5 12.Cf1 a4 13.Nc2 Te8 14.Cg3 g6 (Este discutabil dacă această slăbire a poziției regelui negru este pe deplin justificată) 15.Nh6 Nf8 16.Dd2 N:h6 17.D:h6 Dc7 18.d4 Cf8? (De aici încep necazurile negrului; după 18...Df8, nu se vede cum ar mai fi continuat albul amenințările) 19.a3 c5 20.Tad1 C6d7 21.d:e5 d:e5 22.Td6! Deocamdată nu se vede vreo amenințare imediată dar stăpînirea coloanei „d” va fi hotărîtoare. Turnul nu poate fi luat; 22... D:d6 23.Ch5 Ce6 24.Cg5 Cdf8 25.Cf6+ Rh8 26.C:f7 mat) 22...c4 23.Td1 Cc5 24.C:e5! (Altă surpriză, de data aceasta însă lucrurile iau o întorsătură serioasă) 24...Ne6 (La 24...D:e5 25.



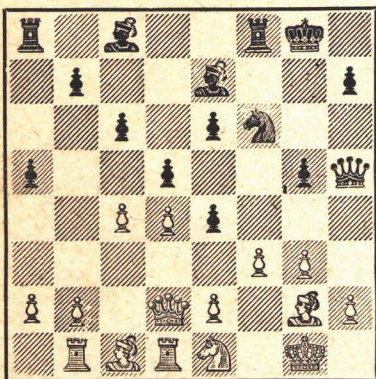
Tld5 Dc7 26.T:c5 și din nou turnul din d6 nu poate fi luat: 26...D:d6 27.Ch5 Ce6 28.Cf6+, urmat de mat) 25.Cc6 Dc7 26.e5 Nd7 27.Tld5 (Acum atacul alb s-a dezlănțuit ca un torent ce nu mai poate fi oprit) 27...Cd3 28. T:d7! C:d7 29.T:d7 D:d7 30.Ce4 Te6 31.Cf6+ și negrul a cedat.

149. DESCHIDEREA CATALANA

L. Lengyel

Dr. J. Pogats

1.c4 Cf6 2.g3 e6 3.Ng2 d5 4.Cf3 Ne7 5.d4 0—0 6.0—0 Cbd7 7.Dc2 c6 8.Nf4 Ce4 9.Cc3 f5 10.Tab1 a5 11.Tfd1 De8 12.Ce1! (Deschiderea s-a încheiat în favoarea albului, deși negrul s-a străduit să aleagă continuările cele mai precise. Acum albul inițiază acțiuni ofensive) 12...g5 13.Nc1 Dh5 14.C:e4! (Calul negru trebuie înlăturat pentru a ușura dezvoltarea planului ales de alb) 14...f:e4 15.f3 Cf6 16.Dd2! (La 16.f:e4 urma 16...Cg4, cu urmări periculoase. Acum se amenință pionul din g5 și s-a eliberat câmpul c2 pentru manevra Ce1—c2—e3. Vezi diagrama)



16...h6 17.b3 Nd6 18.Cc2 Nc7 19.Ce3 Nd7 20.Tf1 e:f3 21.N:f3 Dh3? (Dama neagră s-a plasat pe un câmp incomod de unde nu exercită nici o amenințare primejdioasă și de unde îi va fi greu să se retragă) 22.Na3! Tf7 23.Dd3 Rg7? (Altă greșeală: trebuia neaparat 23...g4 și după 24.Dg6+ Tg7 25.D:f6 g:f3, cu prețul unui pion dama se salva) 24.Ng4! și negrul a cedat pentru că dama nu mai poate fi salvată. După 24...C:g4, pe tablă se crează o poziție curioasă de mat în trei mutări: 25.T:f7+ R:f7 26.Dh7+ Rf6 (Re8) 27.Ne7 (Dg8) mat.

150. APĂRAREA FRANCEZA

P. Szilagyi

L. Portisch

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Nb4 4.e5 b6! (O mutare rar jucată în această poziție, deși încercată încă de multă vreme, cu scopul de a asigura o cale de dezvoltare nebunului negru de cîmpuri albe) 5.Dg4 Nf8 6.Ng5 Dd7 7.0—0 h6 8.Ne3 Ce7 9.f4 Cf5 10.Nf2 c5 11.Nb5 Ce6 12.d:c5 N:c5 13.Df3 Nb7 14.g4 N:f2 15.D:f2 Cf7 16.Ce4? (De fapt, aceasta este o pierdere de timp, pentru că șahul la d6 poate fi împiedicat cu ușurință. Mai tare era 16.Cf3) 16...Ce8 17.f5 Dc7 18.Cg3 C8e7 19.Cf3 0—0—0 (Cu mutări simple și naturale, negrul și-a creat o poziție suficient de sigură, în care figurile sale vor avea curînd un joc mai liber) 20.The1 Rb8 21.Rb1 Nc8 22.f6 g:f6 23.e:f6 Cg6 24.N:c6 D:c6 25.h4 Na6 26.h5 Cf8 27.Ce5 Dc7 28.Df4 Ra8 29.Da4? (Permite negrului o acțiune în-

ventivă care va hotări repede soarta partidei. Mai bine era 28...Db4) 29...Cd7! (Iată surpriza: caii albi, a căror colaborare putea deveni amenințătoare vor fi înlăturați) 30.C:d7 (Desigur, nu merge 30.C:f7, din cauza 30...Ce5) 30...T:e7 31.Te3 d4 32.Ta3 Nc4 33.Db4 Tc8 34.Dd2 d3! 35.Ce4 (Se vede ușor că 35.c:d3 pierde imediat: 35...N:d3+, dar nici mutarea din text nu este suficientă) 35...d:c2+ 36.D:c2 Nd3! și albul a cedat.

151. APĂRAREA SICILIANA

Bilek

Szilagyi

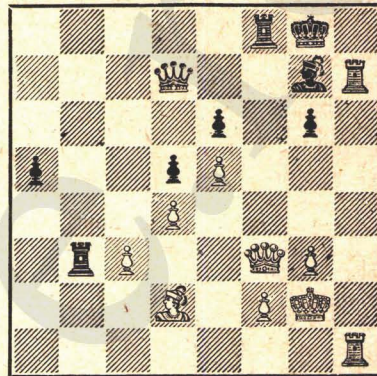
1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 (O mutare cunoscută, dar puțin jucată. Fostul campion al R.P.U. probabil că dorea să-și surprindă adversarul) 3...g6 4.0—0 Ng7 5.c3 Cf6 (Poate era totuși mai bine 5...e5, împiedicînd formarea unui centru de pioni prea puternic pentru alb) 6.De2 0—0 7.d4 c:d4 8.c:d4 d5 9.e5 Ce4 (Calul negru s-a plasat pe un câmp central, dar de aici stingherește prea puțin jocul albului iar posibilitățile de retragere sînt foarte restrînse) 10.Ne3 Db6 (Mai bine era 10...a6) 11.Cc3 C:c3 12.b:c3 Ng4 13.Tb1 Dc7 14.h3 N:f3 (Schimbul acesta nu poate fi recomandat; este necesar 14...Nf5 sau 14...Nd7, păstrînd nebulul pentru a stingheri atacul alb pe flancul regelui) 15.D:f3 e6 16.h4 Ca5 (Mai în spiritul poziției ar fi fost manevra Ce6 — e7 — f5, aducînd un apărător foarte important pe flancul regelui.



Negrul însă este prea preocupat de planul său pe flancul damei ca să mai poată aprecia just pericolele ce-l amenință) 17.Nd2 b6 18.h5 Tfb8 19.g3! (Pregătește trecerea regelui la g2 și aducerea turnurilor albe pe coloana „h”) 19...Cc4 20.N:c4 D:c4 21.Rg2 b5 22.Tb4 (Mai exact era 22.h:g6 f:g6 23.Th1) 22...Dc6 (O ultimă inexactitate după care soarta partidei este pecetluită. Trebuia 22...Dc7) 23.Th1 a5 24.Tbb1 b4 25.Tbc1 b3 26.a:b3 T:b3 27.h:g6 f:g6 28.T:h7! (Iată unde a dus lipsa de grijă a negrului pentru regele său: albul oferă un turn pentru a decide repede partida) 28...Dd7 (Se vede ușor că la 28...R:h7 29.Df7 cu mat imparable. Dacă 28...Tf8, atunci 29.T:g7+ R:g7 30.Nh8+ R:h6 31.D:f8+ și cîști-

Campionatul R. P. U., 1964

gă) 29.T1h1 Tf8 (Prilejuieste albului o nouă lovitură frumoasă. Cu 29...Tb7 rezistența mai putea fi prelungită (Vezi diagrama)



30.Df6!! N:f6 (După 30...T:f6 31.e:f6 poziția negrului era și mai rea) 31.T:d7 Ng7 32.Ta7 (Pionul a, ultima speranță a negrului, nu mai poate fi salvat) 32...Tb2 33.Ne3 Tb3 34.T:a5 T:c3 35.Ta7 Tc6 36.Tb1 Tf7 37.Tb8+, Nf8 38.T7a8 și negrul a cedat. La 38...Rg7 39.Ng5 cu amenințarea Nf6+ și Ne7.

PE SCURT

152. APĂRAREA SLAVA

Gy. Kluger

I. Flesch

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Cf3 Cf6 4.Cc3 d:c4 5.a4 Ng4 6.Ce5! Nh5 7.f3 Cf7?! 8.C:c4 e5 9.Ce4! Cb6 10.C:e5 f6 11.a5! f:e5 12.a:b6 e:d4? 13.T:a7 T:a7 14.b:a7 Da5+ 15.Dd2 D:a7 16.Dg5 Ng6 17.De5+ Rd8 18.g3 c5 19.Dd5+ Re8 20.De6+ Rd8 21.Ng5+ Rc7 22.Nf4+ Rd8 23.Nh3 N:e4 24.Dc8+ Re7 25.N:b8 Da5+ 26.Rf2 Nc6 27.Nc7 Da2 28.Nd6+ R:d6 29.Dd8+ Re5 30.f4+ Re4 31.Dg5 și negrul a cedat.

153. APĂRAREA NIMZOVICI

L. Szabo

L. Lengyel

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.Cf3 c5 5.d5!? Ce4 6.Dc2 Df6 7.a3! N:c3+ 8.b:c3 0—0? 9.Nb2 Cd6 10.e3! e5 11.Nd3 h6 12.Cd2 De7 13.g4! Te8 14.0—0—0 e4 15.Ne2 Ca6 16.h4 g6 17.Td1! Ce7 18.f3 Rg7 19.Th3 e:f3 20.Tf:f3 Ce4 21.C:c4 D:c4 22.Nd3 De5 23.h5 g5 24.Ng6! Te7 25.N:f7! Dd6 26.Df2 și negrul cedează.

154. GAMBITUL DAMEI

V. Korcinoi

E. Gheller

Moscova 1964

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 d5 4.Ng5 Ne7 5.Cf3 0—0 6.e3 h6 7.N:f6 N:f6 8.Tc1 c6 9.Dc2 Cd7 10.c:d5 c:d5! 11.Nd3 Cb6 12.0—0 Nd7 13.e4 Tc8 14.e5 Ne7 15.De2 Ce4 16.g3 Db6 17.Tc2 Tc7 18.Tf1 Tfc8 19.Cb1 a6! 20.h4 Da5 21.a3 Db6 22.Rh2 Ca5 23.T:c7 T:c7 24.T:c7 D:c7 25.Dd1 Ce4 26.Dh3 Nb5 27.Cc3 Cd2? 28.C:d2 N:d3 29.C:d5 e:d5 30.D:d3 Dc1 31.b4 a5 32.b:a5 D:a3 33.D:a3 N:a3 34.f4 Nb4 35.Cb3 h5 36.f5 g6 37.f6 Rf8 38.Rg2 Re8 39.Rf3 Nc3 40.g4 Ne1 41.g:h5 g:h5 42.Cc5 N:a5 43.C:b7 Nb4 44.Cd6+ Rf8 45.Cf5 Ne1 46.Cg7 N:h4 47.C:h5 Re8 48.Cf4 Rd7 49.C:d5 Ne1 50.Re4 Nd2 51.Cc3 Ne1 52.Cf5 Na3 53.d5 Nb4 54.Cg7 și negrul cedează.

Festivalul de la Bordeaux

155. PARTIDA SPANIOLA

Gheorghiu

Zinser

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 Ne7 6.Te1 b5 7.Nb3 d6 8.c3 0—0 9.h3 Ca5 10.Nc2 c5 11.d4 Cd7 12.Cbd2 (Bine este aici și 12.d:e5, urmat de manevra Cd2—f1—e3, Cf3—h2 și Dd1—f3) 12...c:d4 13.c:d4 Cc6 14.Cf1 e:d4 (Este mai bine pentru negru 14...Nf6 15.Ne3 e:d4 16.C:d4 C7e5 17.Nb3 Nd7) 15.C:d4 C:d4 16.D:d4 Nb7 17.Ce3 Tac8 18.Nb3 Cc5 19.Nd5 (Planul alb — stăpânirea cîmpului d5 — a izbutit. Negrului nu-i rămîne decît să încerce să-și mărească mobilitatea pieselor pentru a obține contrajoc) 19...Nf6 20.Dd1 N:d5 21.C:d5 Te8 22.Df3 Ne5 (Poate era mai bine 22...Nd4) 23.Tab1 Ca4 24.Te2! (Cu această mutare simplă, albul respinge toate amenințările și rămîne în avantaj) 24...Dh4 25.Df5 h6 26.g3 Dd8 (Nu se vede altceva mai bun) 27.Ne3 Cc5 28.Td1 g6 29.Df3 Ng7 30.Nd4 (După schimbul nebulilor, poziția albului este cîștigată) 30...Cd7 31.N:g7 R:g7 32.Da3! Cc5 (Forțat) 33.Dc3+ f6 34.Dd4 Ce6 35.Da7+ și negrul a cedat.

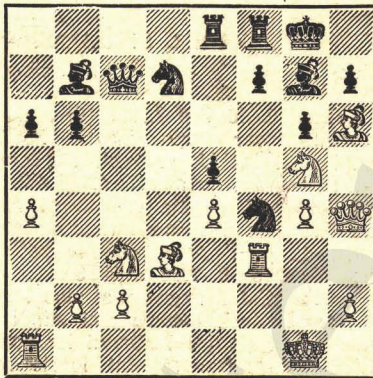
156. APARAREA SICILIANA

Dr. Limbos

Fl. Gheorghiu

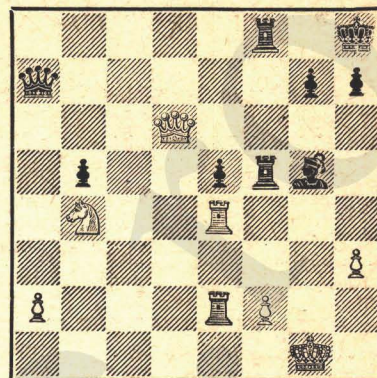
1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.f4 (O mutare activă, după care, dacă negrul nu joacă energic, albul obține atac foarte periculos. Totuși, mai des se joacă aici 6.Ng5 sau 6.Nc4 sau, în sfîrșit, 6.Ne2, considerată ca cea mai bună) 6...e5 7.Cf3 Dc7 8.a4 b6 9.Nd3 Nb7 10.0—0 Cbd7 11.De1 g6 (O mutare care face obiectul unei dispute teoretice începută încă din 1960, la Olimpiada de la Leipzig, după partida Hort—Weinstein, dispută neîncheiată încă) 12.f:e5 d:e5 13.Dh4 Ng7 (Se poate juca și 13...h6, dar eu vroiam să urmăresc analizele făcute la

partida citată mai sus) 14.Nh6 0—0 15.Cg5 Tae8! (După cum se va vedea din continuarea partidei, aceasta este singura apărare) 16.Tf3 (Poate era totuși mai bine 16.g4, deși după 16...Dc5+ 17.Rh1 De7 18.Tf3 Cc5 19.N:g7 R:g7 20.T:f6! h6! 21.Taf1 h:g5 22.D:g5 Ce6, negrul are șanse suficiente) 16...Ch5! 17.g4 Cf4 (Cu prețul sacrificiului pionului din h7, negrul se eliberează complet și poate trece la contraatac. Vezi diagrama)



18.N:g7 R:g7 19.D:h7+ Rf6 20.Dh6! (Mai bine decît 20.Dh4 Tb8 21.Ch7+ Re7 și albul pierde o figură) 20...Th8 21.Ch7+ Re7 22.Dh4+ Rd6 (La 22...f6 23.g5!, cu șanse bune de atac. După 22...f6, varianta foarte ispititoare 23.T:f4 este însă mai degrabă favorabilă negrului? 23...e:f4 24.e5! Dc5+ 25.Rf1 g5 26.e:f6+ C:f6 27.Te1+ Rd8) 23.Td1 Dc5+ 24.Df2 (Sau 24.Rf1 Re7 și negrul cîștigă) 24...D:f2+ 25.R:f2 Re7 (Negrul a scăpat de toate amenințările, după care avantajul material își va spune cuvîntul) 26.N:a6? (Disperare) 26...N:a6 27.T:f4 e:f4 28.Cd5+ Rd8 29.C:b6 Re7 30.T:d7+ R:b6 și după cîteva mutări albul a cedat.

Comentarii de Fl. Gheorghiu
maestru internațional



41...f3 42.Cf4 Dd6 43.D:f3 T:f4 44.Te8+ 45.Rh1 Dd1+ și remiză) 41...T:e5 42.T:e5 Nd6 43.Df3 N:e5 44.T:e5 h6 45.Te2 Db1 46.Tf2 Tf6 47.Da8+ Rh7 48.Df3 Df5 49.a4 Tf7 50.Td2 Ta7 51.Dd1 Te7 52.Db3 De4 53.Tf2 Tc4 54.a5 Ta4 55.Db6 Ta1 56.Tg2 De5 (56...f3 57.Dc7) 57.Dg6+ Rh8 58.h4 f3+ 59.Tg3 f2 și albul a cedat.

158. APARAREA SICILIANA

O. Hindle

M. Tal

Hastings 1964

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4.C:d4 a6 5.Cc3 Dc7 6.Nd3 Cf6 7.0—0 Cc6 8.C:c6 b:c6 9.f4 d5 10.Rh1 (Mutarea tentantă 10.e5 duce la un joc bun pentru negru pe flancul damei, după 10...Cd7 urmat de c6—c5) 10...Ne7 11.Df3 0—0 12.Nd2 Nb7 13.Dh3 c5! (Numai așa poate fi oprit atacul alb care luase forma amenințătoare; la 13...g6 urma 14.f5 D:e4 15.f:g6 e:d3 16.T:f6) 14.e5 Ce4 15.Tael Tad8 16.Nc1 c4! (Negrul a sacrificat un pion, dar atacul albului s-a irosit) 17.N:e4 d:e4 18.C:e4 Dc6 19.Dg3 (Era mai bine 19.Cc3, urmat de încercarea de a dezvolta nebulul din c1) 19...Td4 20.Cf6+ Rh8 21.Ch5 (Desigur, nu merge 21.Ne3 g:f6 22.N:d4 Tg8! și negrul cîștigă) 21...Tg8 22.Td1 T:d1 23.T:d1 De4 24.Df2 Nc5! 25.Dd2 Dg6 26.Cg3 h5 27.f5! (Necesar pentru a întîrzia amenințările legate

De la alte concursuri și turnee

157. PARTIDA SPANIOLA

A. Suetin

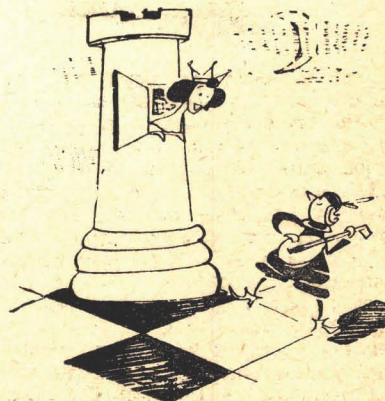
L. Șteîn

Turneul zonal de la Moscova 1964

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 b5 6.Nb3 d6 7.Te1 Ne7 8.c3 0—0 9.h3 Ca5 10.Nc2 c5 11.d4 Cd7 12.Cbd2 c:d4 13.c:d4 Cc6 14.Cb3 a5 15.Nd3 (Pînă aici nimic deosebit; s-a jucat unul dintre cele mai cunoscute sisteme ale partidei spaniole, în care cu greu se mai găsește noutăți. De obicei aici se joacă 15.Ne3. Suetin probabil că urmîrea să exploateze cît mai rapid slăbiciunile negrului pe flancul damei) 15...Tb8 16.Ne3 a4 17.d5 Cb4 18.Cc1 f5! (Bine jucat: negrul nu mai are nevoie să schimbe neapărat nebulul alb de cîmpuri albe, care acum este inofensiv. În schimb centrul alb este desființat) 19.e:f5 (Altfel, 19...f4) 19...

C:d5 20.Na7 Tb7 21.Ne4 T:a7 22.N:d5+ (Încercarea de a cîștiga un pion prin 22.D:d5+ Rh8 23.D:b5 ar fi permis regelui să-și pună repede în valoare forța pionilor centrali după 23...Cc5) 22...Rh8 23.Cd3 Cf6 24.Cb4 C:d5 25.D:d5 Nb7! 26.Dd3 a3! 27.ba3 Da8 (Inițiativa a trecut evident de partea negrului, ca să nu mai vorbim de situația proastă a pionilor albi, hotărîtoare pentru soarta partidei) 28.Te3 N:f3 29.g:f3 Ng5 30.Te4 T:a3 31.D:d6 T:f5 32.Tae1 (32.D:e5 Nf6) 32...T3:f5 33.Tie2 Da7? (O greșeală, în criză de timp. După 33...Nf4, rezistența albului s-ar fi încheiat repede (Vezi diagrama)

34.Cd3 Ne7 35.Dd5 Nf6 36.D:b5 Df7 37.Db4 Ne7 38.Db3 Tg5+ 39.Rh2 Dg6 40.f4?! e:f4! 41.Ce5? (Greșeală decisivă. După cum a arătat însuși Suetin, după partidă, nu era nici un pericol dacă juca 41.T:e7, după care ar fi putut urma:



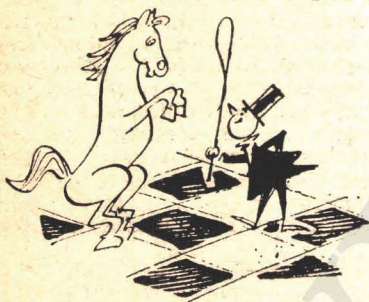
de înaintarea pionului h) 27...Dg4 28.De2 (La complicații interesante ar fi dus 28.f6, după care nu merge 28...h4, din cauza 29.f:g7+ T:g7 30.Dh6+ Rg8 31.Td8+ Nf8 32.Df6 și 33.De7! și albul

scapă de greutate. Negrul ar fi avut însă la dispoziție mutarea 28...g5 și presiunea continuă, după cum arată O. Hindle în comentariile sale la această partidă 28.D:e2 29.C:e2 e:f5 30.Ng5! Te8 31.Td8 1:d8 32.N:d8 Ne3 33.h4 Ne4 34.Ng5! Nb6! (După schimbul nebunilor de câmpuri negre, chiar dacă pierde pionul din c2, albul păstrează șanse bune de remiză) 35.c3 Rg8 (După 35...Nc7 36.Nf4 Nd3 37.e6! remiza este asigurată) 36.Rh2 (Pierdere de timp; mai bine era 36.Cd4) 36...Nc7 37.Nf4 Nd3 38.Cd4 (Altă inexactitate; trebuia 39.e6) 38..f6 39.Cf3 Ne4 40.Rg3 N:f3 41.R:f3 f:e5 42.Ng5 Rf7 43.b3 c:b3 44.a:b3 Re6 45.c4 e4+ 46.Re3 Nb6+ 47.Re2 Nc7 48.Re3 Nd6 49.Rd4 Ne5+ 50.Re5 f4 51.Rc6 e3 și la mutarea următoare albul a cedat.

159. GAMBITUL REGELUI

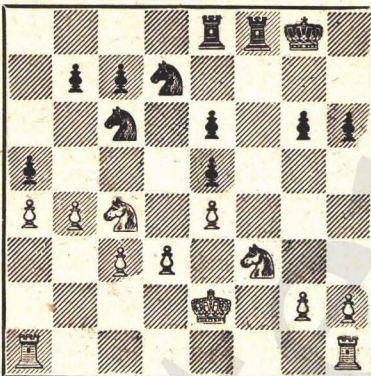
V. Ciociltea M. Rădulescu
Turneul maeștrilor, București 1964

1.e4 e5 2.f4 (În concordanță cu principiile fundamentale de strategie în deschidere, albul începe atacul asupra punctului central e5. „Gambitul regelui”, una din cele mai vechi deschideri, este totuși un sistem de valoare, care numără printre adepții săi în epoca modernă, mari maeștri de forță lui Keres, Bronstein, Spaaski sau Fischer) 2...Nc5 (Maestrul Rădulescu, joacă unul din sistemele așa numite „refuzate”, pentru a evita un număr de surprize care se ivesc în cazul acceptării. Conform părerii unui excelent cunoscător al acestei deschideri, marele maestru Paul Keres, împotriva



Gambitul regelui se poate lupta cu succes numai prin acceptarea lui) 3. Cf3 d6 4.Nc4 (O continuare agresivă, care este însă prematură; un plan bun de joc poate fi început de către alb cu 4.c3 și după 4...Cf6 5.f:e5 d:e5 6.d4 albul are joc ceva mai bun sau 4...Ng4 5.f:e5 d:e5 6.Da4+! Nd7 7.Dc2 Cc6 8.b4 Nd6 9.Nc4 Cf6 10.d3, Bronstein—Panov, Moscova 1947, cu joc superior pentru alb, deoarece are în stăpânire coloana deschisă „f”, ca și diagonalele pentru nebuni, iar pentru negru nu este ușoară organizarea vreunui contra-joc) 4...Cc6 5.c3 Cf6 6.f:e5 d:e5 7.d3 0—0 8.De2 (Pregătește 9.b4 Nu merge direct 8.b4 din cauza 8...C:b4 9.c:b4 Nd4) 8...a5 9.a4 Ne6?! (După această mutare, albului îi este asigurată o poziție favorabilă. Logic era 9...Ng4) 10.N:e6 f:e6 11.Ne3 De7

(Negrul este lipsit de contra-joc suficient. Poziția albului este solidă, pionul slab „d3” poate fi cu ușurință apărat și el își poate continua fără greutate dezvoltarea) 12.N:c5 D:c5 13.Ca3 Tad8?! (O mutare care nu-și va avea rostul și iată de ce...) 14.Cg5! Tde8 (După 14...De7 15.0—0, sau chiar 15.Cc4 albul stă mai bine) 15.Cc4 Cd8 16.Cf3 Cc6 17.De3 (Datorită poziției slabe a pionilor negri albul trece ușor în finalul partidei) 17...D:e3+ 18.C:e3 Cd7 19.Re2 h6 20.Cc4 g6 21.b4! (Albul deschide jocul cu un sacrificiu temporar de pion. Vezi diagrama)



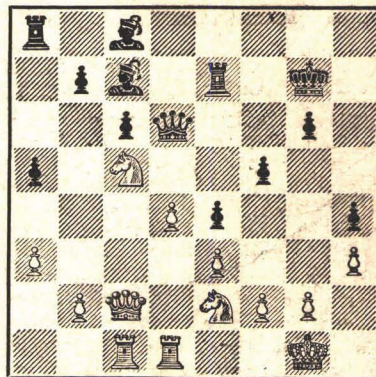
21...a:b4 22.c:b4 Cd4+ (Dacă 23...C:b4, atunci după 23.Tab1 albul își recâștigă pionul cu avantaj) 23.C:d4 e:d4 24.a5 Rf7 25.Cd2 Re7 26.Thc1 Tc8 (La 26...c6 sau 26...Rd6 urma 27.a6!) 27.Cb3 e5 28.Cc5 (Poate era mai bine 28.b5, urmat de 29.a6) 28...b6 29.C:d7 R:d7 30.a:b6 c:b6 31.Ta7+ Re6 32.Tac7 T:c7 33.T:c7 Td8? (O ultimă greșeală, care compromite complet partida. Trebuia 33...Ta8! și negrul are șanse bune de a se salva, de exemplu: 34.Tc6+ Rf7 35.T:b6 Ta2+ 36.Rf3 Td2) 34.Tb7 Td6 35.b5! h6 36.h4 Rf6 37.g3 Re6 38.Rd2 h5 39.Rc2 Rf6 40.Rb3 Re6 (Și albul își dă seama, că poziția de câștig o poate obține numai aducând regele pe flancul celălalt) 41.Rc2 Rf6 42.Rd1 Re6 43.Re1 Rf6 44.Rf2 Re6 45.g4 h:g4 46.Rg3 (Poziția de întrerupere, care este destul de ușor câștigată) 46...Rf6 47.R:g4 Te6 48.Td7! Te8 49.Td6+ Rg7 (După 49...Te6 50.T:e6+ R:e6 51.Rg5 Rf7 52.h5, finalul este câștigat) 50.Rg5! Tf8 51.Td7+! Rg8 52.R:g6 Tc8 53.h5 Rf8 54.h6 Rg8 55.h7+ Rh8 56.Tg7 și negrul a cedat.

160. GAMBITUL DAMEI

I. Fischer Fl. Gheorghiu
Semifinalele campionatului R.P.R.
pe echipe 1964

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 d5 4.Ng5 Ne7 5.c:d5 e:d5 6.e3 c6 (6...Nf5 7.Db3!) 7.Nd3 0—0 8.Dc2 Cbd7 (S-a ajuns astfel în varianta principală a Gambitului Damei, des întâlnită în ultimele concursuri) 9.Cge2 (Mai obișnuit este aici 9.Cf3, urmat de rocada mare și încercări de atac pe flancul regelui. Cu mutarea din text, albul vrea să aducă partida pe un făgaș pozițional.

cu scopul de a organiza atacul minorității pe flancul damei) 9...Te8 10.Cg3 h6 11.N:f6 (11.h4 era mai îndrăzneț, însă negrul ar fi obținut joc bun, fie acceptând sacrificiul de figură: 11...h:g5 12.h:g5 Ce4 13.N:e4 d:e4 14.D:e4 Cf8 15.Dh4 f6 cu câștig, fie chiar cu mutarea simplă 11...Cf8) 11...C:f6 12.0—0 Nf8 13.Tab1 a5 14.a3 h5 (Planurile de joc ale celor două părți sînt acum clare: albul încearcă atacul minorității iar negrul caută contrașanse pe flancul regelui) 15.h3 g6 16.Ca4! (O mutare foarte bună, după care, cel puțin pentru moment, acțiunile negrului pe flancul damei sînt stîngerite) 16...Rg7! (Pentru a preveni sacrificiul Nd3:g6, care ar fi putut avea urmări periculoase) 17.Tfe1 Nd6 18.Ce2 Ce4 19.N:e4 d:e4 20.Cg3 (Sperînd probabil în răspunsul 20...N:g3, după care cîmpurile negre din lagărul negrului rămîn slabe) 20...f5 (20...De7 21.Cb6! 21.Cc5 h4 22.Ce2 (Poate totuși era mai bine 22.Cf1) 22...Te7 23.Tbc1 Nc7 24.Ted1 Dd6 (Cu mutări simple, negrul a obținut o poziție câștigată, în care slîrșitul nu mai poate înfirzia. Vezi diagrama)



25.g3 b6 28.Ca4 Na6! 27.Cac3 Nd3 28.Dd2 Th8 29.Rg2 g5 30.De1 h:g3 31.f:g3 Dh6 32.Cg1 Rf8! (Acum partida este încheiată. Greșit ar fi fost 32...f4? din cauza 33.e:f4 g:f4 34.T:d3 și albul câștigă) 33.d5 f4 34.d:c6 f3+ 35.Rf2 N:g3+ și albul a cedat.

PE SCURT

161. PARTIDA SPANIOLĂ

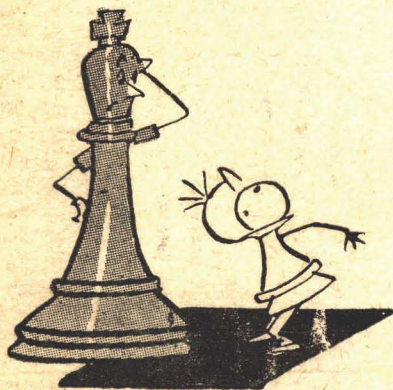
S. Gligorici Nona Gaprindașvili
Reykjavík 1964

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 Ne7 6.Te1 b5 7.Nb3 d6 8.c3 0—0 9.h3 Ca5 10.Nc2 c5 11.d4 Cd7 12.Cbd2 c:d4 13.c:d4 Cc6 14.Cf1 C:d4 15.C:d4 e:d4 16.D:d4 Q:5 17.Dd1 Nf6 18.Cc3 Ne6 19.Cd5 N:d5 20.e:d5 Ce4 21.a4 Da5 22.Ta2 Tfe8 23.Tf1 Tac8 24.Nb1 b4 25.Nf5 Te7 26.b3 Cb6 27.Te2 T:e2 28.D:e2 Te7 29.Dd3 g6 30.Ne4 Cd7 31.Dc4 Dc5 32.Nd3 Nd4 33.Nf4 a5 34.Db5 Ce5 35.Db8+ Rg7 36.Nh6+ Rh6 37.Df8+ Rh5 38.Ne2+ Rh5 39.D:e7+ Rh6 40.Df6 Dc2 41.Dh4+ și negrul a cedat.

162. APĂRAREA NIMZOVICI

A. Kertesz M. Rozvan
Campionatul R.P.R. pe echipe 1964

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.Dc2 0—0 5.e3 c5 6.Nd3 b6 7.Cge2 Nb7 8.f3 d5 9.a3 d:c4 10.N:c4 N:c3 11.b:c3 Dc7 12.Nd3 (Mai consecvent era 12.Dd3!) 12...c4! 13.Ne4 C:c4 14.f:e4 f5! (Poziția negrului este strategic superioară; cu prețul unui pion albul va încerca să-și creeze posibilități de atac pe flancul regelui) 15.e5! N:g2 16.Tg1 Ne4 17.Dd2 Cd7 18.Cf4 Dc6 19.Df2 Tf7 20.Ta2 Te8 21.Tg3 b5! (Cea mai bună soluție pentru a contracara ata-



cul albului pe celălalt flanc) 22.De2! Cb6 23.Dh5 Cd5 24.Ch3 g6 25.Tf2 Tg7 26.Dh6 Tee7 27.Nb2 a5 28.Cg5 b4 29.h4 Nd3! 30.h5 f4! (Parează amenințările albului și pregătește asaltul decisiv al poziției albului) 31.e:f4 b:c3 32.Nc1 Ce3 33.h:g6 (Forțat; altfel 33...Dh1+) 33...Cf5 34.g:h7+ Rh8 35.Dh3 C:g3 36.Th2 (Nu merge 36.D:g3 din cauza 36...Dh1+) 36...T:g5 și în această poziție pierdută albul depășește timpul de gândire.

Al. Günsberger

PE SCURT

163. APĂRAREA SICILIANĂ

R. Holmov V. Korcinoi
Moscova 1964

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 d6 6.Ne2 Nc7 7.0—0 0—0 8.Nc3 Cc6 9.f4 Nd7 10.De1 C:d4 11.N:d4 Nc6 12.Dg3 g6 13.De3 Da5 14.e5 d:e5 15.e5 Cd7 16.Tad1 Ne5 17.N:c5 D:c5 18.D:c5 C:c5 19.Nf3 Tac8 20.Td4 Tfd8 21.Tf4 Ne8! 22.Tf2 Rg7 23.h4 b6 24.Rh2 Cd7 25.Te2 Tc5 26.Tfe4 Tdc8 27.Rg3 b5 28.Rf4 Cb6 29. Td4 Tc4 30.T:c4 C:c4 31.Cd1 Td8 32.Te1 Td4+ 33.Rg3 Td2 34.b3 Ca3 35.c3 Rf8 36.Cf2! T:a2 37.Ca4 a5 38.Td1 Re7 39.Cf6 Tc2 40.Cb8+ Rf8 41.Cf6 Re7 și remiză.

164. PARTIDA SPANIOLĂ

B. Spasski E. Gheller
Moscova 1964

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 Ne7 6.N:c6 d:c6 7.d3 Cd7 8.Cbd2 0—0 9.Cc4 Nf6 10.Nd2 Te8 11.a4 Cf8 12.a5 b5! 13.Ce3 c5 14.b3 Ne6 15.Nc3 Cg6 16.Cd2 Dd7 17.g3? Nh3! 18.Ce2 Ne7 19.Te1 Tad8 20.Cc3 Ne5 21.Df3 f6 22.De2 Cf8 23.f3 Ce6 24.Df2 Cd4 25.Cd1 Df7 26.f4 Nh6! 27.N:d4 c:d4 28.Cf5 Dg6 29.C:h6+ D:h6 30.Cd2 c5 31.Ta1 Td7 32.Df3 Dg6 33.f5 Dg5 34.Df2 Tc8 35.Rh1 Tdc7 36.c3 d:c3 37.T:c3 Td8! 38.Cf3

Dg4 39.Cg1 h5! 40.C:h3 D:h3 41.De2 Td4 42.Rg1 Rh7 43.Tec1 Tcd7 44.Td1 Dg4 45.D:g4 h:g4 46.T:c5 T:e4 47.Rf2 Tb4 38.Tc3 Rh6 49.Rc3 Rg5 50.Tc6 T:b3 51.T:a6 R:f5 52.Tb6 Ta7 53.Tf1+ Rg6 54.Ta1 Td7 55.Td1 Td4! 56.a6 Ta4 57.Td2 Tba3 58. T:b5 T:a6 59.Tb4 T6a4 60.T4b2 Rg5 61.Re2 g6 62.Re3 Ta1 63.d4 T4a3+ 64.Re4 Tc1+ 65.Rd5 e4 66.Te2 T:c2 67.T:e2 Rf5 68.Tf2+ Tf3 69.Te2 e3 70.Te1 g5 71.Te2 Rg6 72.Re6 f5 73.Ta2 f4 74.d5 e2! și albul cedează.

165. DESCHIDEREA RETI

Olafsson M. Tal
Reykjavik

1.c4 Cf6 2.g3 c6 3.Cf3 d5 4.b3 Nf5 5.Ng2 e6 6.0—0 Ne7 7.Nb2 0—0 8.d3 h6 9.Cbd2 a5 10.a3 Cbd7 11.Nc3 c5 12.Te1 d4 13.Nb2 Dc7 14.h3 e5 15.e4 Ne6 16.Ch4 g6 17.Cdf3 Ch7 18.Nc1 Cg5 19.Ch2 C:h3+ 20.N:h3 N:h3 21.N:h6 N:h4! 22.g:h4! Dd8 23.Ng5 f6 24.Nd2

Rf7 25. Df3 Ne6 26.Dg3 Th8 27.f4 e:f4 28.N:f4 g5 29.h:g5 Th3 30.Dg2 Dh8 31.Tf1 T:d3 32.e5 Dh3 33.g6+ Rg8 34.D:b7 Th8 35.Dc6 f:e5 36.Tf3 T:f3 37.D:f3 e:f4 38.De4 Te8 și albul a cedat.

166. INDIANA REGELUI

Darga Larsen
Beverwijk 1964

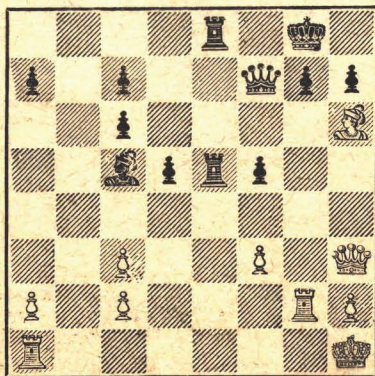
1.d4 Cf6 2.Cf3 g6 3.c4 Ng7 4.g3 c5 5.Ng2 c:d4 6.C:d4 Cc6 7.0—0 0—0 8.Cc3 d6 9.b3 Da5 10.Nb2 Nd7 11.e3 Tac8 12.a3 a6 13.Tc1 C:d4 14.D:d4 Nc6 15.b4 Dh5 16.Cd5 N:d5 17.C:d5 De2 18.Na1 h5 19.Tfe1 Da2 20.Db2 D:b2 21.N:b2 Cg4 22.T:c8 T:c8 23.Tc1 T:c1+ 24.N:c1 Nc3 25.h3 Ce5 26.Nf1 b5 27.f4 Cc4 28.Rf2 f5 29.Re2 Rf7 30. Rd1 e6 31.d:e6+ R:c6 32.Ne2 d5 33.g4 f:g4 34.h:g4 h4! 35.Re2 Ng7 36.Nf1? Nb2! 37.f5+ g:f5 38.g:f5+ Rd6 39.N:b2 C:e3+ 40.Rd3 C:f1 41.f6 Re6 42.Ne5 Cg3 și albul a cedat.

JUNIORII LA TABLA DE ȘAH

167. APĂRAREA CELOR DOI CAI

L. Rădulescu Dan Wolf
Sferturile de finală ale campionatului R.P.R. 1964

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 e:d4 4.Nc4 Cf6 5.e5 d5 6.Nb5 (6.e:f6 d:c4 7.f:g7 N:g7 ar fi fost în avantajul negrului) 6...Ce4 (Prin intervertire de mutări s-a ajuns într-o cunoscută variantă din Apărarea celor doi cai) 7.0—0! (O mutare puțin uzitată în această poziție; albul continuă în mod obișnuit cu 7.C:d4 Nd7 8.N:c6 b:c6 9.0—0, ajungându-se la o poziție mult analizată, vezi Revista de Șah Nr. 1/1963) 7...Ng4! 8.D:d4 Nc5 9.N:c6+ b:c6 10.Da4 0—0! (Nd7!) 11.Cc3? (Trebuia jucat 11.Cbd2 sau chiar 11.D:c6) 11...N:f3 12.g:f3 C:c3 13.b:c3 Dd7 (Negrul a obținut o poziție superioară) 14.Dg4 De6 15.Nf4 f5! 16.Dg2 Tae8 17.Rh1 Df7 18.Tg1 Te6 (Încercările albului, de-a organiza un atac asupra rocadei negre se vor dovedi zadarnice) 19.Dh3? N:f2 20.Tg2 Nc5 21.Ng5 T:e5! 22.Nh6 (Aceasta este poziția avută în vedere de alb; se pare că negrul pierde calitatea, dar urmează o frumoasă contra lovitură bazată pe slăbiciunea liniei întâia) 2...Tfe8! (Vezi diagrama)



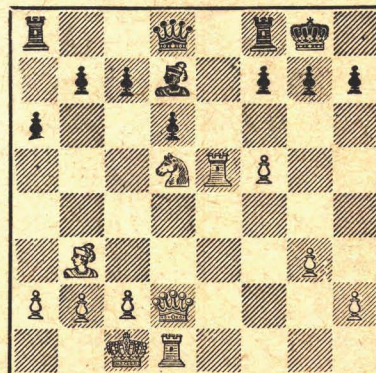
23.T:g7+ D:g7 24.N:g7 Te1+ 25.Rg2 (Nu merge 25.T:e1 T:e1+ 26.Rg2 Tg1

mat) 25...T8e2+ 26.Rg3 Nd6+ 27.Rh4 Ta1 28.D:f5 (Albul putea ceda liniștit) 28...T:h2+ 29.Rg5 Tg2+ 30.Rf6 Tg6+ și albul a cedat.

168. PARTIDA SCOTIANĂ

Em. Pantazi V. Rada
Sferturile de finală ale campionatului R.P.R. 1964

1.e4 Cf6 2.Cc3 e5 3.Cf3 Cc6 4.d4 e:d4 (Prin intervertire de mutări s-a ajuns la o poziție cunoscută din Partida scoțiană) 5.C:d4 Nc5 (Continuarea obișnuită este 5...Nb4) 6.Ne3 N:d4? (Era de considerat 6...Nb6 sau De7) 7.N:d4 0—0 8.N:f6! (Pentru a lua în stăpânire câmpul d5) 8...D:f6 9.Dd2 d6 10.0—0—0 Ne6 11.f4 a6 12.f5 Nd7 13.Nc4 Ce5 14.Cd5 Dh4 15.Nb3! D:e4 16.Th1! Dh4 17.g3 Dd8 (Turneul damei negre s-a soldat cu câștigul unui pion dar... 18.T:e5!! (Un frumos sacrificiu de calitate, după care poziția negrului se prăbușește rapid. Vezi diagrama)



18...d:e5 19.f6! h6 (Nu se vede o continuare bună pentru negrul de exemplu; 19...g:f6 20.Dh6!; 19...Rh8 20.Dg5 Tg8 21.Ce7!) 20.Ce7+ Rh8 21.D:d7 D:d7 22.T:d7 g:f6 23.T:c7 (Poziția este ușor câștigată de alb) 23...Tad8 24.T:b7 Rg7 25.Nd5 Tfe8 26.c4! f5 27.C:f5+ Rg6 28.Ch4+ Rg5 29.T:f7 și negrul a cedat.

T. Nicoară

Activitatea șahistă în țară

TURNEUL MAEȘTRILOR — O VERIFICARE UTILĂ

Intr-o perioadă de „acalmie” competițională, la sfârșitul lunii mai și începutul lunii iunie, frunzașii șahului nostru au avut prilejul să ia loc la mesele de joc într-o întrecere de mare amploare.

În acest an, tradiționalul „Turneu al maeștrilor” a avut anvergura unei veritabile finale de campionat național. Cu două excepții — Th. Ghițescu și Florin Gheorghiu — pe tabela concursului au figurat principalele forțe șahiste ale țării.

Turneul a sărbătorit împlinirea a 40 de ani de la întemeierea F.I.D.E. și a Federației Române de Șah. Dar, caracterului festiv al concursului i s-a adăugat și unul practic, acela de verificare a jucătorilor noștri frunzași înaintea unui sezon internațional bogat în întreceri.

Fără a avea un scop de selecție, turneul a reușit să dea răspunsul la câteva întrebări în legătură cu viitoarea alcătuire a echipei României pentru semifinalele campionatului european (în august la București) și Olimpiada de șah din toamna acestui an.

În lipsa campionatului țării (Ghițescu) și campionului mondial de juniori (Gheorghiu), maestrul internațional Victor Ciocîltea a câștigat într-o manieră foarte autoritară. Ne referim nu atât la diferența față de următorul clasat, care este minimă, cât mai ales la modul în care a condus partidele fostul nostru campion.

În jocul lui Ciocîltea se manifestă acum multă maturitate și siguranță, aprecierea exactă a poziției, cunoștințe teoretice bine puse la punct. Lipsește parcă — în comparație cu anii din trecut — fantezia și acea doză de risc sănătos, care dădeau farmec și culoare partidelor sale.

Pentru Victor Ciocîltea se pune în mod imperios problema realizării salutarului calitativ în arta sa șahistă. Evident, în țară, el pierde foarte rar, aproape de loc. Dar, în turneele de peste hotare, rezultatele multiplului campion român nu sînt constante.

Bela Șoos și Mircea Pavlov își mențin locul în elita șahistă a țării noastre. Progresele lor, de la concurs la concurs, sînt evidente, iar eforturile pe care le depun, laudabile.

Lui Mircea Pavlov ne-am îngăduit să-i recomandăm o tratare, poate, mai personală a partidei. La care îi dau dreptul pregătirea, talentul, forța de joc. El aplică uneori într-un mod puțin șablon noțiunile teoretice.

„Turneul maeștrilor” a consacrat (pentru a nu-și dezminți numele) și un nou maestru: pe tânărul Miron Nacu. Ca și la finala campionatului republican el a făcut dovada unor calități deosebite, în care primul loc îl dețin seriozitatea și modestia.

Mititelu și Botez (ca și Ciocîltea neînvinși în turneu) au fost campioni remizelor în acest turneu. Asemenea „performanțe” nu primesc însă diplome sau medallii ci, cel mult, critici sau... avertisment de „non combat”. Botez

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1 Ciocîltea	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10½
2 Soos	0	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
3 Pavlov	1	0	●	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9
4 Nacu	1	0	1	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8½
5 Relcher	1	1	1	1	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8½
6 Mititelu	1	1	1	1	1	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8
7 Botez	1	1	1	1	1	1	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8
8 Szabo	1	1	1	1	1	1	1	●	1	1	1	1	1	1	1	1	8
9 Radovici	1	1	1	1	1	1	1	1	●	1	1	1	1	1	1	1	7½
10 Neamtu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	●	1	1	1	1	1	1	7½
11 Nacht	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	●	1	1	1	1	1	7
12 Rădulescu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	●	1	1	1	1	6
13 Pușcașu	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	●	1	1	1	6
14 Georgescu	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	●	1	1	5½
15 Troianescu	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	●	1	5
16 Stanciu	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	●	5

ȘAHUL PRIN CORESPONDENȚĂ

BREVIAR COMPETIȚIONAL

● Reprezentativa de șah prin corespondență a țării noastre a mai făcut un pas pe drumul calificării în finala campionatului mondial pe echipe, în urma încheierii partidelor Rotariu — Segiet (R.P.P.) 1—0 și Braunstein — Faure ½ — ½.

Iată situația în cele trei grupe ale semifinalelor: grupa 1-a: S.U.A. 22 puncte (32 partide jucate), R.F.G. 20½ (28), R. P. România 16 (26), Danemarca 11 (31), Canada 9½ (23), Franța 8½ (25), R. P. Polonă 5½ (18); grupa 2-a: Anglia 22½ (33), R.D.G. 22 (30), Elveția 16½ (31), Olanda 15½ (35), Australia 12½ (24), Belgia 12 (33), Suedia 10 (36); grupa 3-a: R. S. Cehoslovacă 16½ (21), R. P. Ungară 16½ (22), Argentina 12 (17), Turcia 10½ (19), Finlanda 10 (22), Grecia ½ (28).

● Înfrînirea amicală de șah prin corespondență între reprezentativele R. P. Române și R. S. Cehoslovace continuă sub semnul unei lupte îndrăgite. După ce șahistii noștri luaseră conducerea în urma încheierii primelor partide, șahistii cehoslovaci au reușit să egaleze scorul. Iată câteva din ultimele rezultate: M. Suta — V. Paroulek 1—0, I. Berbecaru — P. Kuchta 1—1, C. Vlad — I. Augustin ½ — 1½, V. Firiță — V. Kopriva 1—0. Din păcate, V. Sălceanu a pierdut ambele partide cu jucătorul cehoslovac Z. Arje prin depășirea timpului de gândire.

Scorul este acum 18—18 și mai sînt de jucat 14 partide.

CAMPIONATELE INDIVIDUALE REPUBLICANE

Finalele celui de al doilea campionat individual republican de șah prin corespondență se apropie de sfârșit. După cum s-a mai anunțat, încheierea concursurilor se face la data de 15 septembrie 1964, cînd vor trebui să fie înaintate spre omologare toate partidele disputate.

Pînă în prezent s-au înregistrat următoarele rezultate: Georgescu 0 Sălceanu, Dabija 0 Firu, Firu 1 Morariu, Firu 1 Vasile, Anton

era cunoscut ca un maestru al jumătăților de punct. Dar de ce îi urmează exemplul Mititelu, într-un trecut nu prea îndepărtat un jucător de atac, cu predilecție pentru combinație, pentru luptă?

Surprinde desigur marele eșec al lui Traian Stanciu, clasat pe ultimul loc, fără să fi câștigat vreo partidă. E drept că el a fost puțin bolnav în timpul turneului. Dar poate aceasta să explice integral însuccesul din competiție?

½ Sălceanu, Suta ½ Partos, Sălceanu I Vasile, Dabija ½ Vasile, Vasile ½ Caloianu, Vasile 0 Sabo, Caloianu 0 Sălceanu, Georgescu 0 Firu, Georgescu 0 Caloianu (albul a depășit timpul de gândire), Caloianu 1 Pall, Suta 1 Vasile, Pall 1 Dabija, Suta 1 Georgescu, Firu 1 Caloianu. În clasament conduce S. Firu (București) cu 5 puncte, urmat de V. Sălceanu (Ploiești) 3½, M. Suta (Oradea) 2½, etc.

În finala feminină jucătoarele Zari Karibian și Emilia Chiș au pierdut toate partidele prin depășirea timpului de gândire. Alte rezultate: Hilda Petri ½ Ieșena Ciurel, Hilda Petri 0 Constanța Radu. În fruntea clasamentului se găsește Hilda Petri care a acumulat 3½ puncte din partidele jucate.

DE LA SUBCOMISIA DE ȘAH PRIN CORESPONDENȚĂ

În dorința de a asigura posibilități mai largi de participare la campionatele republicane individuale de șah prin corespondență, biroul subcomisiei a luat hotărîrea ca etapa sferturilor de finală să se dispute după o nouă formulă. În acest scop se vor constitui grupe de câte 7 jucători. Înscririle în aceste grupe se pot face în permanență, stabilirea clasamentului în fiecare grupă făcîndu-se o dată cu terminarea tuturor partidelor ce trebuie jucate. În acest fel etapa sferturilor de finală nu se va mai disputa pe ediții ale campionatelor republicane, urmînd să aibă caracter independent și permanent.

La aceste concursuri preliminarilor pot participa toți amatori de șah din țară începînd cu jucătorii fără nici o clasificare sportivă pînă la jucătorii care au categoria a 2-a inclusiv.

Învîgătorii în turneele grupelor preliminarilor se califică în semifinalele campionatului republican. La această etapă pot lua parte direct jucătorii care au categoria 1-a de clasificare sportivă, precum și cei cu categorii superioare de clasificare sportivă pînă la categoria maeștri inclusiv.

Rezultă deci că amatori de șah prin corespondență, care nu au nici un fel de clasificare sportivă sau numai categorii sportive

inferioare, se pot înscrie la concursurile preliminare la orice dată, de-a lungul întregului an. Repartizarea în grupe se face de subcomisia de șah prin corespondență. Căerile de înscriere la concursurile preliminare se vor trimite Federației Române de Șah, str. Vasile Conta nr. 16, București 1, anexându-se mărci poștale în valoare de 1,75 lei pentru răspuns.

Arbitrii principali ai concursurilor ce se dispută în cadrul diferitelor etape ale campionatelor republicane sînt următorii:

— Preliminarii: Val. Rădulescu, Str. Horei nr. 18, București 34

— Semifinalele: Ion Cristescu, Str. Corăbiei nr. 44, București 10

— Finale: C. Drăgușanu, Str. Al. Donici nr. 19, București 9.

Orice relații în legătură cu concursurile de șah prin corespondență se vor cere arbitrilor sus indicați.

169. PARTIDA SCOȚIANĂ

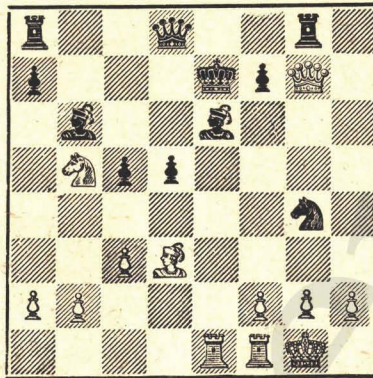
Braunstein
(R.P.R.)

Goldberg
(R.P.R.)

Meci R.P.R. — R.P.P.

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 (Interesantă este hotărîrea albului de a juca Partida scoțiană, mai ales prin corespondență, cînd în general este cunoscut că această deschidere dă negrului posibilități de egalare rapidă prin eliminarea presiunii de pe cîmpul e5 și apoi înaintarea eliberatoare d7—d5!) 3... e:d4 4.C:d4 Cf6 3.Cc3 Nh4 6.C:c6 b:c6 7.Nd3 d5 8.e:d5 c:d5 9.0—0 0—0 10.Ng5 Ne6 (Pînă aici totul „la Keres” și negrul desigur poate fi mulțumit

că a ieșit bine din deschidere) 11.Cb5!? Surpriza și... desigur mutarea pe care s-a bazat albul cînd s-a hotărît să joace scoțiana) 11... c5? (Mai bine era 11...Nc5 sau 11...Ne7) 12. c3 Na5 13.Da4 Nh6 14.Dh4 h6 15.N:h6! (Primul sacrificiu dintr-o adevărată suită de jertfe albe, care vor duce în final la cîștigarea partidei) 15...g:h6 16.D:h6 Te8 17.Tac1 Cg4!? (O mutare care are intenția de a ajuta regele negru să se refugieze pe aripa damei, fiind prea expus atacurilor albului; acesta însă acum are posibilitatea să-și activeze la maximum figurile și să ofere noi sacrificii spectaculoase) 18.Dh7+ Rf8 19.Dh8+ Re7 20. Dg7 Tg8 (Vezi diagrama)



21.T:e6+! R:e6 22.Tc1+ Rd7 23.D:f7+ Rc8 24.Ch6+! D:d6 25.Na6+ Rd8 26.D:g8+ Re7 27.Df7+! și negrul a cedat. O frumoasă realizare a conducătorului albelor.

Comentarii: ing. C. Ștefanu

170. GAMBITUL DAMEI ACCEPTAT

W. Kaunz
(București)

P. Vătărescu
(Oltenița)

Semifinalele campionatului R.P.R. 1964

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.Cf3 Cf6 4.e3 Ng4 5. N:c4 e6 6.0—0 Nd6 (Teoria recomandă 6... Cbd7) 7.Cc3 0—0 8.e4 Nb4 9.e5 Cf6! 10.h3 Nh5 11.g4 N:c3 12.b:c3 Cb6 13.Nb3 Ng6 14. h4 c5? (Un contraatac greșit conceput: trebuia jucat 14...h6, pentru a păstra nebulul din g6 pe diagonală b1-h7. După mutarea din partidă, această diagonală va trebui să fie cedată albului) 15.h5 Ne4 16.Cg5 Ne6 17.Dd3! și negrul cedează.

171. PARTIDA SPANIOLĂ

B. P. Dodson
(Anglia)

Gh. Pall
(R.P.R.)

Campionatul european clasa candidați maeștri.

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 Ne7 6.Te1 b5 7.Nb3 d6 8.c3 0—0 9.h3 Cd7 10.d4 Nf6 11.a4 b:a4 12.N:a4 Nb7 13. Ne3 Cb6 14.Nb3 e:d4 15.c:d4 d5 16.Cc3 Cd4 17.Nf4 d:e4 18.C:e4 N:c4 19.T:e4 Cd5 20.Ne5 Ne7 21.Dd2 Tb8 22.Tg4 f6 23.Dh6 Tf7 24.Ta4 Nf8 25.Dh5 g6 26.Ch4 Ng7 27.C:g6 h:g6 28.D:g6 f:e5 29.d:e5 Tb6 30.De4 c6 31.f4 Df8 32.Ta1 Dc5+ 33.Rh2 Df2 34.Te1 Cd3 35.Te2 T:b3 și albul cedează.

SUB REFLECTOR

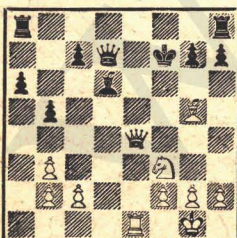
RELATIVITATEA TEORIEI

Majoritatea jucătorilor de șah trec, de obicei la începutul „carierii”, printr-o perioadă de încredere absolută în infailibilitatea teoriei. Înarmați cu cele mai recente manuale, ei învață pe dinăfară sute de variante și sînt obsedați de ideea de a-și „prinde” adversarul chiar de la începutul partidei pentru a obține o victorie ușoară.

După o serie de decepții și surprize neplăcute, jucătorii constată că realizarea avantajului despre care vorbește teoria la sfîrșitul a diferite variante nu este întotdeauna atât de ușoară, ba uneori chiar imposibilă, ca să nu mai vorbim de cazurile cînd manualele exprimă păreri contradictorii sau greșite despre aceeași variantă.

Occupîndu-se în revista „Schweizerische Schachzeitung” de diferite aspecte ale studiului teoriei deschiderilor, Dr. R. Blatz, un pasionat jucător prin corespondență, dă un exemplu concludent și amuzant privind relativitatea valorii analizelor teoretice.

Variantă în discuție este următoarea: 1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 d6 6.Te1 b5 7.Nb3 Ca5 8.d4 C:b3 9.a:b3 Nb7 10.d:e5 C:e4 11.e:d6 Nd6 12.Dd4 De7 13.Ce3 f5 14.Ng5 Dd7 15.C:e4 f:e4 16.T:e4+ N:e4 17.D:e4+ Rf7 18.Te1 (Vezi diagrama)



ce este greșit, deoarece încă din 1923 în revista „Schweizerische Schachzeitung” s-a arătat că în acest caz albul cîștigă prin 19. Dd5+ Rf8 20.Ne7+! Este interesant că în ediția 1962 a manualului său de deschideri, Euwe se „corectează”, arătînd că după 18...The8 19.Dd5+ Rf8 20.Te5! T:e5 21.C:e5 De8, albul cîștigă cu frumoasa mutare 22.Cd7+! indicată de Bondarevski!

3. Mutarea corectă este 18... Tae9 (Indicată în „Schweizerische Schachzeitung” 1923, „Bilguer” 1930 și în ultima ediție a lui Euwe, 1962). Acum poate urma 19.Dd5+ Rf8 20.Te5 T:e5 21.C:e5 De8 22.Df3+ Rg8 și albul obține avantaj prin 23.Ne7!, de exemplu 23...g6 24.Nf6 N:e5 25. Dd5+ Rf8 26.N:e5 Tg8 27.g3 așa cum a arătat Bondarevski.

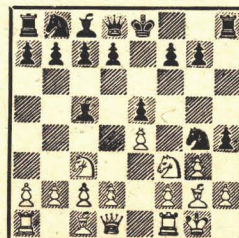
Este interesant faptul că mutarea 23.Ne7 a fost indicată încă în 1923 în revista „Schweizerische Schachzeitung”, însă cu altă apre-

ciere: ca nu era considerată ca suficientă pentru cîștig! Dr. Blatz a crezut și... a făcut remiză prin șah etern: 23.Dd5+ Rf8 24. Df3+ etc. După cum se vede, adevărul teoretic este foarte relativ și... depinde de sursă!

PĂRERI DIFERITE

În cadrul unei ședințe de analiză a partidelor unui turneu de antrenament al tinerilor maeștri, campionul mondial T. Petrosian a pus în discuție poziția din diagramă, survenită după o serie de mutări de deschidere destul de neobișnuite: 1.e4 e5 2.Cc3 Cf6 3. g3 Ne5 4.Ng2 h5!? 5.Cf3 Cg4 6. 0—0 h4.

Bihovski - Bebiuk



Albul la mutare

Aci albul avea de ales între complicațiile destul de neclare care survin după 7.C:e5!? și acțiunea pozițională în centru (7. Ca4 urmat de d2—d4). Campionul mondial a considerat această a doua metodă ca fiind cea mai bună și la această părere s-au raliat majoritatea maeștrilor care luau parte la analiză.

În partidă, Bihovski a jucat însă 7.g:h4!? (după numai 4 minute de gîndire!) iar la discuții a declarat că este convins că aceasta este cea mai bună mutare, arătînd între altele că nu i-a

plăcut 7.Ca4 din cauza 7...h3 8. Nh1 Ne7 9.d4 d6 10.e4 și pionul h3 este stînjinitor, ceea ce nu se potrivește de loc cu părerea lui Petrosian, după care pionul h3 este o slăbiciune...

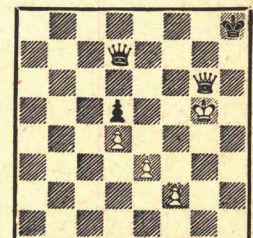
O divergență de păreri interesantă, în care tînărul maestru nu s-a arătat de loc intimidat de autoritatea compionului mondial. Ce părere au cititorii noștri?

O MALADIE INEVITABILĂ

Se pare că remizele obținute prin combinații de pat constituie o maladie inevitabilă, ca pojarul la copii, de care trebuie să sufere toți șahiștii. Și, spre deosebire de pojar, bolnavul nici măcar nu dobîndește imunitatea! (A se vedea strădaniile marelui maestru Reshevsky în partidele cu Pinkus și Evans, despre care am scris în Nr. 3/1964 al Revistei de Șah.

De curînd, în rîndurile „victimelor” a intrat încă un mare maestru, Portisch, care în partidă cu Lengyel (Malaga 1964), a pățit-o în felul următor:

Portisch - Lengyel



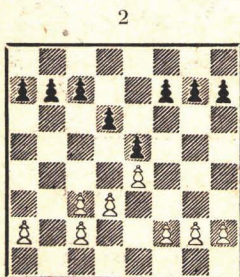
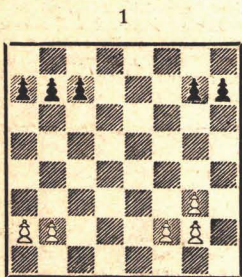
Cu doi pioni în plus finalul de dame e ușor cîștigat — a gîndit probabil Portisch — și a mutat repede 1.f4?!, după care a urmat neplăcuta surpriză: 1...Dg4+! 2. Rh6 Dg5+! și cu orice ia albul la g5, negrul este pat!

Principiile jocului de mijloc (XIV)

Poziții tipice cu pioni dubli

Dublarea pionilor este un fenomen frecvent. Ea are ca urmare o modificare fundamentală a scheletului de pioni și în consecință influențează în mod hotărâtor planurile strategice ale ambelor părți. Înainte de a studia pozițiile tipice a căror caracteristică este prezența unor astfel de pioni este necesar să expunem pe scurt ideile principale ale teoriei pionilor dubli, la elaborarea căreia au contribuit mulți maeștri în decursul timpului: Wyvill, Tartakower, dar în special Nimzovici (în „Mein System”) și Kmoch (în „Die Kunst der Bauernführung”).

În primul rând trebuie spus că, în opoziție cu o părere destul de larg răspândită în rândurile jucătorilor mai puțin experimentați, pionii dubli nu constituie o slăbiciune indiferent de poziție. Desigur, există schelete de pioni conținând pioni dublați care sînt în mod evident dezavantajoase. Din această categorie fac parte în special structurile cu pioni pe ambele flancuri în care partea care are pionii dublați nu poate crea un pion liber și în consecință joacă de fapt cu un pion în minus. Astfel, în poziția din diagrama 1 (Kmoch) albul este în evidentă inferioritate deoarece complexul său de pioni de pe flancul regelui este paralizat: la 1.f2—f4 urmează h7—h5, iar la 1.g3—g4 (cu intenția g4—g5 și f2—f4—f5—f6) negrul răspunde cu 1...h7—h6. De asemenea pionii dubli sînt foarte slabi atunci cînd sînt izolați.



Cînd însă pionii dublați fac parte dintr-un complex, dintr-o masă de pioni, atunci valoarea lor depinde de o serie de factori poziționali dintre care cel mai important este posibilitatea complexului de pioni de a înainta și capacitatea lui de apărare.

Să examinăm poziția din diagrama 2. Prezența pionului dublu face ca albul să nu mai poată aplica cu succes planul de înaintare d3—d4—d5, urmat de c3—c4—c5, deoarece jucînd b7—b6 la momentul oportun negrul paralizază complet masa de pioni a albului. (În cazul cînd pionul alb c3 s-ar fi aflat la b2, atunci înaintarea c4—c5 ar fi putut fi sprijinită prin b2—b4). Mai mult, în momentul cînd albul joacă d4—d5, poziția sa devine vulnerabilă. Pe de o parte se eliberează cîmpul c5 pentru figurile negre, iar pe de altă parte devine posibil un atac asupra complexului de pioni. De exemplu, să ne imaginăm un atac de turnuri (Alb: Rg1 și Te2, pionul la d5; Negru: Rf8, Tc8). Negrul poate juca cu succes c7—c6! după care deși pionul dublu dispăre (2.c4 c:d5 3.c:d5 Tc3) avantajul rămîne de partea sa.

Pe baza acestor constatări, Nimzovici a formulat următoarele două reguli privitoare la complexe de pioni conținînd pioni dubli:

I. O masă de pioni a cărei valoare de atac este scăzută prin prezența pionilor dubli trebuie atrasă să înainteze.

II. Atunci cînd (în urma înaintării) s-a creat o slăbiciune pasivă a pionilor dubli este indicată atacarea lor (cu ajutorul pionilor). În acest caz nu trebuie să ne temem de eventuala dispariție a pionilor dublați (ex.2).

Pe de altă parte, revenind la diagrama 2, după înaintarea d3—d4 se ajunge la o poziție care deși prezintă o oarecare slăbiciune latentă este totuși foarte greu de atacat. Într-adevăr, negrul nu are — așa cum s-a constatat în practică — mijloace suficiente pentru a determina pe alb să joace d4—d5 sau d4:e5 (adică nu poate fi pusă în practică prima regulă). Slăbiciunea dinamică a complexului de pioni albi este compensată de forța lui statică.

POZIȚIA METGER

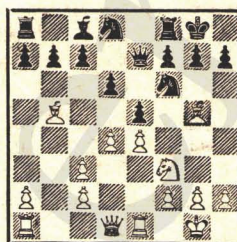
Vom începe examinarea pozițiilor tipice caracterizate prin prezența pionilor dubli chiar cu scheletul de pioni din diagrama 2, pe care-l întâlnim în cunoscuta variantă Metger a Partidei celor patru cai. Diagrama 3 înfățișează poziția-cheie a acestei variante, rezultată după mutările: 1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Cc3 Cf6 4.Nb5 Nb4 5.0—0 6.d3 Nc3 7.b:c3 d4 8.Ng5 De7 9.Te1 Cd8 10.d4.

Conform teoriei generale a pionilor dubli, negrul trebuie să caute în această poziție să silască pe alb să joace d4—d5, după care slăbiciunea „dinamică” (Nimzovici) a complexului său de pioni iese

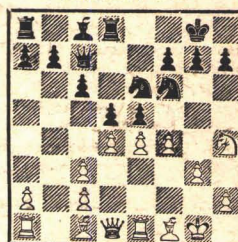
în evidență. Atîta timp cît masa de pioni nu poate fi silită să înainteze, forța ei statică asigură albului o oarecare preponderență în centru. Poziția aceasta a fost analizată în decursul timpului și concluziile asupra ei nu sînt nici astăzi definitive. Nimzovici, de exemplu, era de părere că albul nu are o poziție de atac în centru, din contra, pionul său la d4 joacă rolul de apărător al slăbiciunii pionilor dubli. Alți maeștri, între care și Botvinnik, consideră că tăria statică a centrului asigură albului o mai mare libertate de manevră și posibilitatea organizării unui atac pe flancul regelui. Să examinăm aceste puncte de vedere pe baza exemplelor din practică.

Posibilitățile de atac al albului sînt ilustrate foarte bine de partida Botvinnik—Reshevsky (Turneul pentru campionatul lumii, 1948) în care, din poziția diagramei 3 a urmat: 10...Ce6 11.Nc1 Td8.

3

Poziția clasică
a variantei Metger

4

Spielman - Rubinstein
Karlsbad, 1911

Înaintarea d6—d5 nu dă rezultate.
Albul obține atac pe flancul regelui

Teoria recomandă 11...c5, de ex. 12.d5 Cc7 13.Nd3 h6 14.c4 Nd7 cu șanse de ambele părți (Cortlever—Keres, Buenos Aires 1939). Jucînd c7—c5, negrul renunță însă la posibilitatea de a ataca pionul d5 prin c7—c6 și în același timp își blochează cîmpul c5. Formația de pioni c4—d5—e4 la alb contra c5—d6—e5 la negru (așa-numita formație Wyvill) constituie o poziție tip în sine, de care ne vom ocupa separat.

Rubinstein a încercat în multe partide mutarea 11...c6, cu ideea de a juca mai tirziu d6—d5. Defectele acestui plan sînt foarte bine ilustrate de frumoasa partidă Spielman—Rubinstein (Karlsbad 1911) în care a urmat: 12.Nf1 Td8 13.g3 De7 14.Ch4! d5 15.f4! (Diagrama 4) e:f4 16.e5 Ce4 17.g:f4 f5 18.e:f6! C:f6 19.f5 Cf8 20.Df3 Df7 21.Nd3 Nd7 22.Nf4 Te8 23.Ne5 c5 24.Rh1 c4 25.Ne2 Nc6 26.Df4 C8d7 27.Nf3 Te7 28.Te2 Tf8 29.Tg1 De8 30.Teg2 Tf7 31.Dh6! Rf8 32.Cg6+! h:g6 33.Dh8+ Cg8 34.Nd6 Dd8 35.T:g6 Cdf6 36.T:f6! T:f6 37.T:g7! și negrul a cedat.

12.Nf1 Cf8? (Continuarea aceasta pasivă permite albului să-și organizeze în toată liniștea atacul pe flancul regelui. Negrul avea posibilitatea de a juca fie 12...c5, ceea ce chiar cu mutarea inutilă Td8 i-ar fi permis să mențină echilibrul, de ex. 13.d5 Cc7 14.c4 Nd7 15.a4 b6 16.g3 Cf8 17.Ng5 f6, Gorenstein—Zamihovski, 1958, fie de a juca 12...Cd7!, continuare de care ne vom ocupa mai jos) 13.Ch4! Cg4 (Nu mergea 13...C:e4 14.T:e4 f5 din cauza 15.Nc4+ Rh8 16.Dh5! f:e4 17.Ng5 Dd7 18.Nf7!, nici 13...Cg6 14.Cf5! N:f5 15.e:f5 cu avantaj pentru alb. Cel mai bine era însă 13...Ce8 14.g3 g6! trecînd la o apărare dificilă) 14.g3 Df6 15.f3 Ch6 16.Ne3! Te8 17.Dd2 Cg6 18.Cg2! Nh3 (18...D:f3 19.Ne2 Df6 20.Nc4! cu atac puternic) 19.Ne2! N:g2 20.R:g2 d5 (Negrul sacrifică un pion cu speranța de a-și elibera jocul. După 20...Cf8 21.g4! Dg6 22.h4 atacul albului ar fi fost decisiv) 21.e:d5 e:d4 22.c:d4 Cf5 23.Nf2 Ted8 24.c4 h5 25.h4 b5 26.Dg5! și albul a cîștigat ușor.

După cum se vede din aceste două exemple, atacul albului a fost favorizat de faptul că negrul n-a întreprins nimic împotriva formației albe de pioni, care stînd pe loc și-a păstrat întreaga forță statică permițînd albului să organizeze atacul pe flancul regelui sau acțiunea sa asupra centrului a fost ineficăce. Să vedem însă ce se întîmplă cînd negrul joacă mai consecvent.

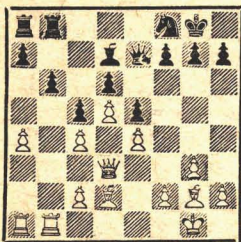
Din poziția diagramei 3, negrul poate continua cu 10...Ce6 11.Nc1 Td8 12.Nf1 și acum 12...Cd7!, cum s-a jucat într-o partidă Alexander—Barcza, Olimpiada de la München 1958. Pentru moment mutarea Cf3—h4 este împiedicată și negrul are timp să-și regrupeze caii în așa fel încît să păstreze presiunea asupra centrului alb (legată între altele de amenințarea d6—d5) și să pareze pătrunderea calului alb la f5. În partidă a urmat: 13.g3 Cdf8 14.Ch4 Df6 15.Ne3

(Aci albul ar fi putut forța remiza prin următoarea interesantă combinație: 15.Cf5! e:d4 16.c:d4 d5! 17.e5! D:f5 18.Nd3 Dh3 19.Nf1. cu repetarea mutărilor. Doriunța de a obține mai mult se dovedește nejustificată și are ca urmare trecerea inițiativei de partea negrului) 15...Cg6 (16.C:f5 d5!) 16...D:g6 17.Ng2 c5! (Comentind această partidă, Barcza arată că închiderea centrului este mai favorabilă acum decât la mutarea a 11-a, deoarece calul alb a fost schimbat) 18.d5 Cf8 19.Dd3 (După 19.f4 e:f4 20.g:f4 Nh3 în final calul negru se dovedește mai tare decât nebulul alb. Dacă însă 20.N:f4, atunci 20...f6 urmat de De8 și Cg6 cu avantaj pentru negru) 19...Df6! (Strategia negrului constă în menținerea caracterului închis al poziției pentru a micșora forța celor doi nebuni și a mări valoarea calului) 20.Tf1 De7! 21.a4 (La 21.f4 negrul ar fi răspuns f6) 21...Nd7 22. Tf1 Td8 22.c4? (Era necesar 23.a5 deși după 23...b5 24.a:b6 a:b6 25.T:a8 T:a8 albul nu poate lua pionul b6 din cauza Ta1+, urmat de Nh3) 23...b6! 24.Nd2 (După părerea lui Barcza încă trebuia jucat 24.a5, deși după 24...b:a5 negrul rămâne cu pionul „a” în plus) 24...a5! (Vezi diagrama 5)

Ne aflăm acum în fața unui caz foarte frecvent de trecere dintr-o poziție tip într-alta. Poziția din diagrama 5, denumită de Kmoch poziția Wyvill (după numele unui jucător englez din secolul trecut) constituie o temă separată pe care o vom studia în articolul

5

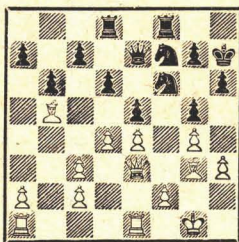
Alexander - Barcza
München, 1938



Poziția Wyvill (Cu Pe2 la c3 survine în Indlana Benoni, Nimzovici, etc)

6

Wolf - Rubinstein
Trencianske Teplice, 1922



următor. Negrul a obținut această trecere în condiții favorabile și este în avantaj.

Să ne întorcem acum la poziția Metger. După cum am văzut, jucând consecvent la presiunea asupra centrului alb și la provocarea înaintării d4—d5 (ca în partida Alexander-Barcza) negrul poate preveni atacul alb pe flancul regelui, după care poate întreprinde manevre poziționale împotriva scheletului cu pionii dubli al albului.

S-a încercat și altă metodă de realizare a planului strategic al negrului anume 10...Ng4 (în loc de Ce6). Mutarea aceasta a fost considerată multă vreme ca slabă pentru negru în baza unei partide Wolf—Cohn (Nürnberg 1906) în care a urmat 11.h3 Nh5 12.g4 Ng6 13.d5 c6! 14.Nf1 c:d5 15.e:d5 Te8 și acum cu 16.Te3! albul obține avantaj, de ex. 16...Dd7 17.N:f6 g:f6 18.Ch4 f5? 19.g:f5 N:f5 20. Nb5! D:b5 21.C:f5 și negrul a cedat (Nikitin—Estrin, Leningrad 1957). Mutarea Te3 este bună și după 14...Te8 (cum recomandă Keres). Însă negrul poate menține echilibrul poziției prin 14...c:d5 15.e:d5 Dc7! de ex. 16.N:f6 g:f6 17.Te3 b6 18.Ch4 Cb7 19.Nd3 Cc5 cu joc egal (Altshuler—Veltmander, coresp. 1958—60).

Dacă albul joacă 13.Ch4 (în loc de 13.d5) atunci după 13...h6! 14.Nc4! Nh7! negrul n-are greutate. Instructivă pentru tehnica jocului în poziția Metger este partida Wolf—Rubinstein (Trencianske Teplice 1922) în care s-a jucat 14.C:g6? După 14...h:g6 15.Nc4+ Rh7 16.Nh4 g5 17.Ng3 Cf7 18.Df3 Tac8 19.Dc3 b6 20.Nb5 (Era mai bine N:f7, dar albul nu și-a dat seama de faptul că inițiativa a trecut de partea adversă și vrea să păstreze perechea de nebuni) 20...Td8 s-a ajuns la poziția din diagrama 6, pe care Rubinstein a câștigat-o în modul următor: 21.a4 Ch8 22.a5 Cg6 23.f3 Cf4 (Calul ocupă acum o poziție minunată de unde nu poate fi scos decât prin schimb. În acest caz însă cîmpurile negre din poziția albului rămân foarte slabe) 24.Nf1 Rh8 25.N:f4 g:f4 26.Df2 g5 27.d5 (Un succes pentru negru: formația de pionii s-a pus în mișcare. Era mai bine 27.Nb5 sau Nc4) 27...h5 28.Ng2 Rg7 29.De2 Th8 30.Ri2 (30. Da6 nu amenință nimic deoarece la D:a7 negrul răspunde cu Ta8, Db7, Thb8, Dc6, b:a5 cu avantaj) 30...Ta8! (Negrul se pregătește de operații pe ambele flancuri) 31.Teb1 Cd7 32.Db5 h:g4 33.h:g4 Cc5 34.Th1 Th4! 35.T:h4 g:h4 36.Nh3 (Altfel urmează h4—h3) 36...b:a5! (Datorită pionului dublu, negrul are de fapt acum un pion în plus) 37.D:a5 Dd8 38.Tb1 Tg8 39.Tb4 a6 40.Re2 Tb6 41. Da1 Rg6 42.Rd2 Rg5 43.Tb1 (Coloana „b” nu mai poate fi menținută. Negrul amenința manevra Dd8—b8—a7 urmat de a6—a5) 43...Db8 44.Th1 (44.Rc1 T:b1+ 45.D:b1 D:b1+ 46.R:b1 Ca4 47. c4 Cc3+ 48.Rc1 Ce2+ 49.Rd2 Cg1 50.Ng2 h3 51.Nh1 a5 și negrul câștigă) 44...a5! 45.Ng2 (45.D:a5 Tb2 46.Da3 Cb3+ 47.Rd3 Db5+ 48.c4 Db6 și negrul câștigă) 45...a4 46.De1 Dh8 47.Dc1 Ta6 48.Nf1 Ta8 49.Nc4 a3 50.Na2 (Cei doi pionii liberi sînt blocați. După cîteva mutări de așteptare, Rubinstein trece la acțiunea decisivă) 50...Dh7 51.Th3 Cd7 52.Df1 Dh8 53.Th1 Cc5 54.Dc1 Tb8! (Sacrificînd doi pionii negrul obține un atac decisiv) 55.Da3 Ta8 56.Db6 h3! 57.Nc4 Dh4 58.Ne2 Df2! 59.T:h3 De3+ 60.Re1 Ca4 și albul a cedat.

Din exemplele de mai sus se poate trage următoarea concluzie: Poziția Metger oferă șanse egale. Albul poate obține atac pe flancul regelui numai în cazul cînd negrul nu joacă consecvent la menținerea presiunii asupra formației centrale de pionii. În cazul unui joc exact al negrului, încercările albului de a juca la câștig (Alexander-Barcza, Wolf—Rubinstein) duc la dezavantaj. Din punct de vedere strategic problema care se pune este clară: dacă albul reușește să-și mențină formația de pionii c2, c3, d4, e4 fără să fie stîfniți, are șanse de atac pe flancul regelui. Dacă negrul reușește prin presiunea asupra centrului să determine înaintarea d4—d5 sau formația Wyvill în condiții favorabile, obține avantaj.

S. Samarian



STUDII și PROBLEME



Studii

REZULTATUL CONCURSULUI INTERNAȚIONAL DE STUDII AL „REVISTEI DE ȘAH”, 1963

La acest concurs au fost prezentate un total de 24 lucrări aparținînd a 16 studenți din 6 țări: R.S. Cehoslovacă, R.P. Polonă, U.R.S.S., Suedia, Israel și R.P. Romînă.

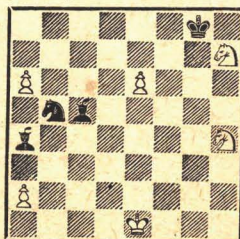
Nivelul concursului a fost bun, deși cîteva studii s-au dovedit lipsite de originalitate, iar altele incorecte. Este, de altfel, o caracteristică actuală, această tendință de a reveni asupra modelelor vechi, de aceea la clasificarea dată am ținut cont în primul rînd de meritul ideilor încă neîntîlnite.

În unele cazuri, am fost pus în tața unor dualuri minore, intervertiri de mutări (cînd linia de joc a albului nu este totdeauna unică). Pentru cîntărirea unor asemenea elemente am folosit două criterii: dacă defectul este organic legat de poziție sau dacă el derivă dintr-o insuficiență muncă din partea autorului. În prima ipoteză am

trecut peste asemenea defecte, în schimb în a doua posibilitate am fost deosebit de sever.

Iată ordinea lucrărilor evidenciate:
Premiul I: Nr. 498 — E. Ianoși (R. P. Romînă) După o luptă complicată și interesantă, rezultă în va-

Premiul I
E. Ianoși
(R. P. Romînă)



Remiză

rianța principală (7...Re5) o remiză pozițională. Continuarea 7...Re6 nu duce la o poantă deosebită, dar dovedește o bună stăpînire a materialului pe tablă. O lucrare profundă și care solicită în cel mai înalt grad pe dezlăgător.

1.Cf6+ Rg7 2.Ce8+ Rf8 3.Cf6 Nb4 (3... Re7 4.Cd5+ Rd6 5.e7) 4.e7+! N:e7 5.Cg6+ Rf7 6.C:e7 R:f6 7.Cd5+ R:c5 8.Cb6 Cf3+ 9.Rf2! (9.Re2? Nc2 11.a4 Cc7!) 9...Nd1 10.Cc4+ Rf4 (10...Re4 11.Cd6+) 11.Ce3 Na4 12.Cd5+ Rg1 13.Ce3+ Rf4 14.Cd5+ Re5 (14...Re4 15.a7) 15.Cb6 Nd1 16.Cc4+ remiză: 7...Re6 8.Cb6 Cf3+ 9.Re2! (9.Rf2? Nd1) 9...Csd4+ 10.Rd2! (10.Rd3? Nc2+) 10...Nc2 11. a4 Ca7 (11...Cc7 12.a7 Nc4 13.Re3) 12.Re3 Re5 13.Cc4+ Re4 14.Cd6+ Rd5 15.Cb5! C4:b5+ 16.a:b! (16.R:c2? Cc7!) 16...Ne4 17.b6 remiză.

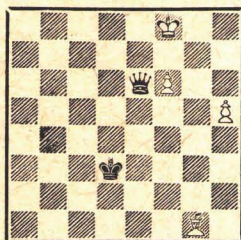
Premiul II: Nr. 482 — R. Voia (R.P. Romînă) Un studiu analitic cu puternică doză de originalitate, avînd

posibilități interesante în poziția rezultată după mutarea a 5-a. Translormarea pionului în cal este o completare spirituală a materialului analitic.

Premiul II

R. Voia

R. P. (Română)



Remiză

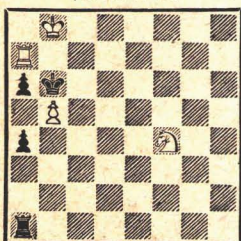
1.f7! (1.Nd4? Dc8+ 2.Re7 Db7+ 3.Rf8 Dh7! sau 3.Re8 De4+ 4.Rf8 R:d4 5.f7 Dh7 câștigă) 1...Re4 2.Nd4 Rf5! (2...R:d4 3.Rg7, 2...Rd5 3.h6 3.Rg7 (3.Nc3? De4 4.Nb2 Dg4!) 3...Dd7 4.Rg8 Dd5 5.Nc3! (și 5.Na1; dar nu 5.Nb2? Rg5 6.Rg7 Db7! sau 5.Nh8? Rg4) 5...Rg4 (5...De4 6.Nb2!) 6.h6 (6.Rg7? Dg5+) 6...Rh5 7.h7 Rg6 8.h8C+! remiză.

Premiul III: Nr. 478 — T. B. Gorgiev (U.R.S.S.). Această poziție de mat a mai fost prelucrată adesea. Aci este interesant însă modul în care negrul rămâne paralizat după mutarea a 3-a

Premiul III

T.B. Gorgiev

(U. R. S. S.)



Alb câștigă

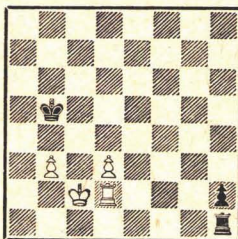
1.Tb7+! (1.b:a? Td1 2.Ce6 a3!) 1...Ra5 2.b:a Ra6 3.Ce6? (3.Cd5? Ra5!) 3...Ra5 (3...a3 4.Cc5+) 4.Cd4! Tc1 (4...Td1 5.Cc6+ Ra6 6.Cb4+ Ra5 7.Rc7!) 5.Ra7 Tc5 6.Tb5+! T:b5 7.Cc6 mat.

Mențiunea onorabilă 1: Nr. 481 — Al. P. Kuznețov (U.R.S.S.) Și aci, o cunoscută poziție finală este prezentată în formă interesantă.

Mențiunea 1-a

Al. P. Kuznețov

(U. R. S. S.)



Remiză

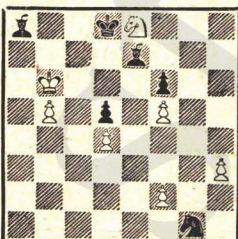
1.Rb2 Tb1+ 2.R:b1 h1D+ 3.Rb2 Rb4 4. Tc2! Dh8+ 5.d4! D:d4+ 6.Ra2 Da7+ 7.Rb2 Da3+ 8.Rb1 R:b3 9.Tc3+ R:c3 pat.

Mențiunea onorabilă 2: Nr. 500 — E. Ianoși (R.P. Română) În acest studiu de pat, o combinație deosebită este oarecum diminuată de jocul introductiv prozaic al primelor trei mutări.

Mențiunea a 2-a

E. Ianoși

(R. P. Română)



Remiză

1.Cc7 Rc8 2.C:a8 Rb8 3.Rc6 R:a8 4.Rc7 Nb4 5.b6 (5h4 Nd2!) 5...Na5 6.h4 Cf3 7.h5 Cg5 8.h6 Ch7 9.f3! Cg5 10.h7! C:h7 11.f4 Cf8 12.Rc8! Cd7 (12...N:b6 pat) 13.b7+ Ra7 14.b8D+ C:b8 pat.

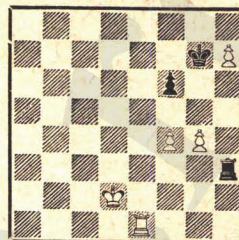
Mențiunea onorabilă 3: Nr. 497 — L. Mozes (R.P. Română). Foarte sim-

plu, dar într-o asemenea poziție matul este reconfortant...

Mențiunea a 3-a

L. Mozes

R. P. Română



Alb câștigă

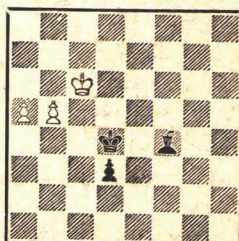
1.Te7+ Rh8 (1...Rf8 2.Ta7; 1...Rg8 2.f5+) 2.Re2 Tg3 (2...f5 3.Te8+! R:h7 4.g5; nu 3.g5? Th2+ remiză) 3.g5! f:g 4.f5 Th3 (4...g4 5.f6 Tf3 6.f7) 5.f6 Th7 6.Te8 mat.

Mențiunea onorabilă 4: Nr. 495-6 — W. Proskuriowski (R.P. Polonă) Combinație arhicunoscută, îmbrăcată în haina nouă a studiului-gemeni.

Mențiunea a 4-a

W. Proskuriowski

(R. P. Polonă)



a) Remiză
b) cu Pd3 la h4
Negrul câștigă

1. 1.a6 d2 2.a7 d1N 3.Rb6 Nf3 4.Ra6 Rc5 5.b6 Nd2 6.a8D! N:a8 7.b7 remiză. II. 1.a6 h3 2.a7 h2 3.Rb6 Nc7+! 4.R:c7 h1D 5.Rb8 Dh2+ 6.Rb7 Dg2+ 7.Rb8 Dg8+ 8.Rb7 Dd5+ negrul câștigă.

Arbitru:

Vladimir Pachman

mare maestru internațional de compoziție șahistă

Praga, iunie 1964. —

Probleme

APRECIERE CRITICĂ ASUPRA PROBLEMELOR CU MAT AJUTOR (I)

În ultimul timp colaborările primite pentru concursul internațional organizat de revista noastră reflectă o creștere considerabilă a problemelor cu mat ajutor, ceea ce exprimă popularitatea crescândă a acestui gen în rîndul compozitorilor din țară și străinătate.

Din păcate majoritatea acestora sînt de un nivel calitativ scăzut și care se explică, după părerea noastră, prin lipsa unui îndreptar în acest domeniu atît de necesar în special compozitorilor tineri din țara noastră.

Pentru a suplini această lipsă, am considerat util să traducem suita de articole aparținînd compozitorului englez J. M. Rice, fiind convinși că în acest fel tinerii noștri compozitori vor putea acumula bagajul de cunoștințe necesare pentru a compune lucrări valoroase, la nivelul actual al problemisticii.

★

Apariția primei probleme, care expune ideea în ambele părți cooperează pentru realizarea unei poziții în care negrul este mat, nu este recentă: S. Loyd, Chess Monthly 1860. Alb: Rd4 Tg8 Nf4; Negru: Rf5 Dh7 Nh2; Ajutor 3 mat.

Fiind impresionat de multiplele posibilități oferite de maturile ajutoare și pe de altă parte decepționat de numărul mare de probleme slabe ce le vedem, mi-am propus să ofer spre discuție o apreciere critică a diferitelor tipuri cunoscute.

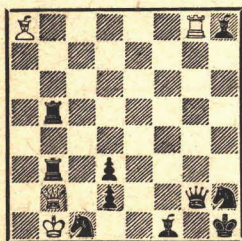
În prezent este neobișnuit să vezi un mat ajutor valoros conținînd o singură linie de joc, ca în problema lui Loyd.

Pentru o problemă bună cu o singură variantă există două motivări: a) realizarea unui task (record) ca în ideea „mutărilor de așteptare negre”, propusă ca temă obligatorie în cadrul „Meciului prieteniei”. (Ex. B. P.

Barnes, British Chess Magazine 1963: Alb: Rb4 Da1 Ta3 T:e3 2.b1C D:a8 mat. (Negrul are 98 mutări posibile Cc4 p. b2, d2, d3, e3, e7, f2, h2; Ajutor 2 mat. 1. d:e2 T:e3 2. b1C D:a8 mat. (Negrul are 98 mutări posibile la mutarea a doua).

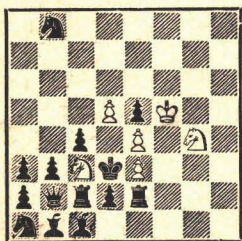
b) dificultate de rezolvare extremă ca în exemplele I și II (cititorii sînt invitați să încerce să rezolve aceste două probleme!).

I. S. Zherle
Pr. 1 Problem 1930



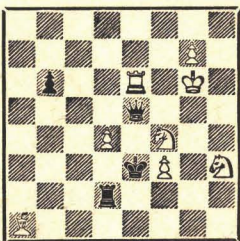
Ajutor 2 ♖

VI. I. Retter
Pr. 1 Problemblad 1930 - 1961



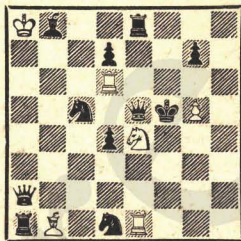
Ajutor 2 ♖

III. R. Bedoni
Pr. 1 Conc. tem. Problem 1960



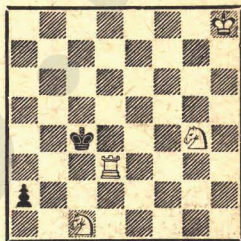
Ajutor 2 ♖ (J. ap.)

II. F. E. Giegold
Feenschach 1933



Ajutor 2 ♖

IV. M. Henke
Pr. 2 Turneul olimpic
Leipzig 1960



Ajutor 3 ♖ (J. ap.)

Există numeroase căi prin care se poate obține varietatea în maturile ajutoare și unul din scopurile acestui studiu este de a arăta care sînt acestea.

1. Jocul aparent este, probabil, cea mai satisfăcătoare metodă și cea mai naturală. În enunțul unei astfel de probleme se anunță existența unui mat ajutor în „n” mutări, albul efectuînd prima mutare. Dacă negrul ar avea o mutare de așteptare posibilă, această linie de joc ar rezolva problema. Neavînd această posibilitate negrul este nevoit să distrugă jocul aparent cu prima sa mutare, dar totodată trebuie introdusă o nouă soluție, cu o strategie echivalentă sau dacă este posibil îmbunătățită.

În exemplul III damă neagră trebuie să stea în afara jocului, atît în jocul aparent cit și în cel real. În primul, cîmpul bun este e7, iar în soluție b8!

În exemplul IV este combinată transformarea incompletă cu mat-ecou.

Transformarea incompletă (realizarea a numai două sau trei transformări din cele patru posibile) este o caracteristică obișnuită a problemelor cu mat ajutor. Ea constituie un efect strategic aproape specific maturilor ajutoare, care în mod normal îl întîlnim foarte rar în problemele directe. Acest element strategic prezintă inconvenientul că în mod practic mecanismul și tematic și-a pierdut noutatea, așa de mult a fost folosită în ultimii ani.

Problemele cu joc aparent suferă totuși de un inconvenient: mutările disponibile pentru negru în poziția inițială trebuie să conțină toate cîte un element distructiv, care împiedică realizarea jocului aparent, din care cauză poziția tinde să devină strimtorată. Pe de altă parte, pozițiile clare, care nu suferă de acest defect, au tendința de a nu fi pe deplin originale.

2. Soluții multiple.

În maturile ajutoare, multiplele soluții au fost de mult timp acceptate. În mod normal soluțiile trebuie să fie înrudite din punct de vedere tematic, ca în nr. V, unde legările, dezlegările și contrașahurile se succed în mod armonios.

Exemplul numărul VI, caracterizează evitarea alternativă a celor trei soluții posibile.

Compozitorii ocazionali produc probleme cu soluții multiple unde liniile variate de joc nu au nici o legătură tematică una cu alta. Asemenea probleme au foarte rar succes și numai dacă diferența între tipurile de strategie folosite este de natură să producă dezlegătorului o mare surpriză.

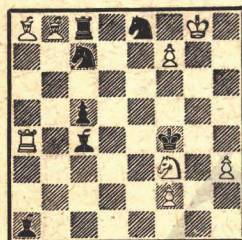
3. Schimbarea poziției (gemeni).

a) Mutarea unei piese pe un alt cîmp.

Schimbarea radicală a soluției unei probleme poate fi efectuată prin această metodă. Evident, cele mai importante schimbări apar cînd regele negru este mutat, ca în exemplele VII și IX. Nu toți specialiștii consideră această metodă regulamentară pentru a obține un gemen. În diagrama VII, funcțiunea pieselor albe și negre este schimbată între ele, în cursul desfășurării celor două soluții.

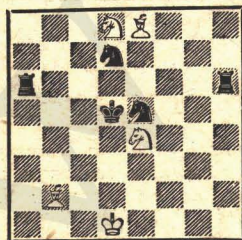
Exemplul VIII este o piesă de maestru a unui foarte tînăr compozitor maghiar: mersul în stea al regelui negru este imitat de regele alb.

V. P. ten Cate
Pr. 3 Problem 1961



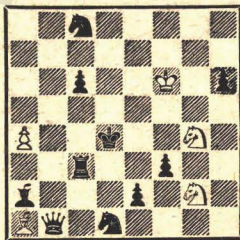
Ajutor 2 ♖
(2 soluții)

VII. F. Sonnenfeld
Locul 2, Brazilia-Italia 1961



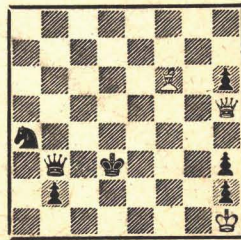
Ajutor 2 ♖
Gemen: Rd5 la e7

VIII. Lefkovits
Pr. 1. Problemblad 1960



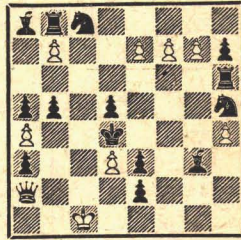
Ajutor 2 ♖
Gemeni:
a) Cg2 la a6
b) Cg2 la f1
c) Cg2 la b7

IX. W. Hebel
Pr. 1 Olimpiada Leipzig 1960



Ajutor 2 ♖
Gemeni:
a) b2 la c3
b) b2 la d5
c) b2 la e5
d) b2 la f5
e) b2 la f5 și Rd3 la e6
f) Ca4 la d4 și Rd3 la e6

X. F. Abdurahmanovici
Pr. 2 Schach Echo 1930



Ajutor 2 ♖
Gemeni:
a) Ca1 alb la e7
b) Nebun alb la e7
c) Turn alb la e7
d) Damă albă la e7
e) Ca1 alb la f7
f) Nebun alb la f7
g) Turn alb la f7
h) Damă albă la f7

Mersul în steeea îl găsim în exemplul următor, combinat cu cele 4 transformări — A. Karpati, Probleemblad 1960 (M.O.2) Alb: Rh7, Nc3, p.b4, b6, h7, e3, e6, h5; Negru: Re7, Cg8, p.e5, e4, d6; Ajutor 2 mat. Gemeni: a) Nc3 la d5 b) Nc3 la d7 c) Nc3 la f7;

Diagrama IX, este un alt exemplu splendid, cu de șapte ori mat ecou model. Din nefericire nu toate soluțiile sînt la fel de interesante, primele cinci sînt cele mai bune.

b) Înlocuirea unei piese cu alta pe același cîmp.

Exemplul de mai jos este probabil cel mai bun de acest tip, fiind remarcabil pentru economia și strălucirea conținutului: H. Fröberg — Pr. I Revista romîna de șah 1936

— Alb: Rg4, Tb4, Cd3; Negru: Ra3, Da6. Gemeni: a) T. la a6 b) N. la a6 c) C. la a6 d) pion la a6; Nici o altă încercare pe aceeași idee nu poate rivaliza cu aceasta în atractivitate, deși altele au desigur alte merite. Exemplul X, este un task neobișnuit cu nouă poziții și soluții diferite.

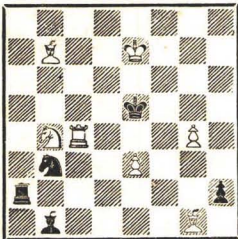
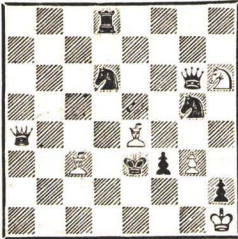
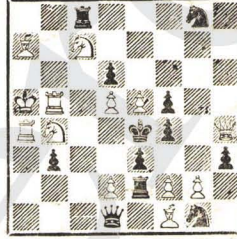
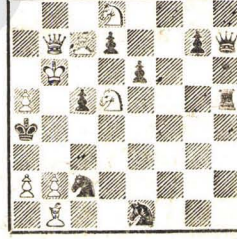
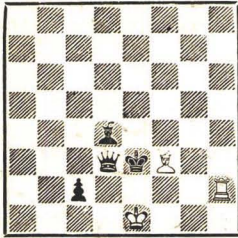
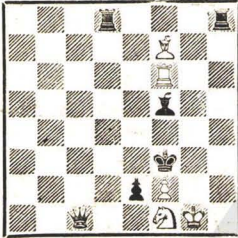
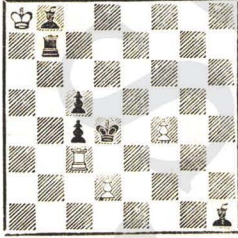
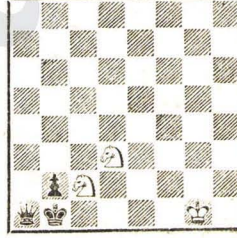
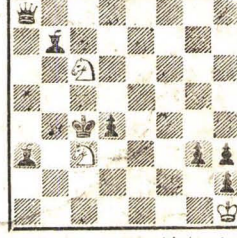
Ca și în problemele precedente cu task pe care le-am examinat, jocul nu este întotdeauna de cea mai înaltă strategie (șase din soluții încep cu aceeași mutare neagră). Soluțiile exemplelor se vor publica în numărul viitor.

Traducere și adaptare din „The British Chess Magazine“

Concursul nostru internațional 1964

Arbitri { 2 mutări
3 și mai multe mutări
Feerie

— U. CASTELLARI (Italia)
— S. LIMBACH (R. P. Polonă)
— V. NESTORESCU (R.P.R.)

S. Lambă Constanța (R. P. Romînă)  1755 2 ♢	A. Cubat Iasi (R. P. Romînă)  1756 2 ♢	Dr. S. Pirrone Acqui Terme (Italia)  1757 2 ♢	M. Manolescu București (R.P. Romînă)  1758 2 ♢	M. Stan Gherăești (R.P. Romînă)  1759 3 ♢
C. Teodoru Brașov (R.P. Romînă)  1760 Aj. 2 ♢ (2 sol.)	P. Petkov Tolbuhin (R.P. Bulgaria)  1761 Ajutor 2 ♢ 4 soluții	E. Valtins Riga (U.R.S.S.)  1762 Ajutor 3 ♢	A. Glusciak și V. Lizanov (U.R.S.S.)  1763 Aj. 3 ♢ Gemeni: a) T. negru la a1 b) C. negru la a1	A. Smogorjevski Kiev (U.R.S.S.)  1764 Ajutor 4 ♢

DEZLEGĂRI

1702. — E. Petrov: 1.Tf6! (2.De7) T:g4+ (Tc7 T:c3 R:f6) 2.C:g4 (c4 N:c3 Dg7) mat;

1703. — V. Nestorescu: (cu pion negru la b4) 1.Rd1! (2.T:c3) T8:d5 (T5:d5 N:d3 e2+ Rf3) 2.Cd6 (Cg5 Dg2 D:e2 Cg5) mat.

1704. — M. Stan: 1.f5! (2.Cde5) Cd5 (Nd4, Nf4, Dd5) 2.Da6 (Cd2 D:c4 Da4) mat.

1705. — I. Ignatief: 1. Dh6! (zugzwang) Re4 2.Nc6+; 1...Re5 2.Cf3+ (Tema Bata) 1...R:d4 2.Df4+; în varianta 1...Rc4 este posibil 2.Ne6+ sau 2.Df4 (dual).

1706. — I. Krieheli: 1.Nd4! (2.Tf6+) e3 2.Nc6 și 3.Tf6 mat.

Cursa 1.b4? (2.Tf6+) c3? 2.Ne8! este respinsă de 1...f3! iar la 1.Ne8? Ta3+ 2.b:a3 e3+!; Există însă dubla soluție 1. Tf6+ Re5 (Rd5) 2.Tf6+ (Tc6) etc.

1707. — P. Petkov: a) 1.Rb6 Dd8+ 2.Ra7 b6 b) 1.b6 Df8 2.a:b5 Da3;

1708. — P. Vățărescu: 1.e4 Td1 2.Rc5 Cd2 3.Rd4 Ce4 mat.

1709. — Ionescu-Vornicu: a) 1.a1C Re6 2.Cc2 Rb6 3.Cb4 Ce5; b) 1.a1N Rd5 2.Nc3 Re4 3.Na5 Ce5; c) 1.a1T Rb6 2.Tb1+ Ra6 3.Tb4 Ce5;

1710. — C. Teodoru: 1.D:f3+ Rg1 2.Dd5 Cb5+ 3.Ra8 Nd5; Dubla soluție: 1.Dc8 Cb5+ 2.Ra8 f4 3.Dd8 Rg1;

1711. — Kakovin și Budkov: 1.Ng4 Ne8 2.Rh3 Rf7 3.Rh4 Cf5+ 4.Rh5 Rf6;

1712. — N. Dimitrov: 1.Tb3 R:d7 2.Dh8 R:d6 3.Tf6 Re5;

1713. — Kakovin și Budkov: 1.Rb4 a4 2. C8b6 a5 3.Rb5 a6 4.Ca5 a7 5.Ra6 a8C 6.Na7 Cc7;

1714. — A. Kalinin: Joc aparent: 1...d3 (f3) 2.T:d3 (T:f3) Soluție: 1.Ce4! (zugzwang) d3 (f3, Rd3) 2.Df2 (Dd2, Dc3 Dg3) mat. La 1.Ne4? g6!

1715. — Gh. Goșman: 1.D:d3! (2.Nd4) Chf3 (Cd3, f3, T:d3+, Ta7, b6) 2.D:f5 (De4, Dd4, C:d3, Dc3, Ce6) mat. Tema campionatului RPR, 1962, realizată în trei variante.

1716. — V. Kopaev: 1.Nd4! (zugzwang) Valoarea problemei rezidă în prezența curselor: 1.Ne3? 1.Nh2? 1.Cd2? și 1.Ch2? care sînt respinse de deplasarea pe orizontală a piesei negre a cărei linie se închide prin încercarea de atac a albului.

1717. — I. Kisis: a) 1.Na7! (2.T:d6) e3 (2.Rd5) 2.Tc6 (Td3); b) 1.Tc6! (2.Na7) e3 (d5, Nd8) 2.Tg4 (Ne5, T:d6). În gemen, încercarea 1.Na7? este respinsă de 1...e3! O problemă bună!

1718. — J. Konikowski: 1. Re6! (2.Ce5) T:d6+ (C:d4+) 2.C:d6+ Re3 3.Dc4 (Tb3) mat. În varianta secundară 1...N:d4 există dualul 2.Dc6+ (Ce5+). Încercarea 1.Re4? este respinsă de 1...h1D!

1719. — R. Zolokotki: Intenția autorului 1.Ta1 b5 2.Te1 b4 3.Ta1 b5 4.Te1, urmat de 5.Te8 mat. Problema este însă insolubilă după 3...b6! iar la 4.T:a4 h1D!

1720. — P. Petkov (cu Rb7 la a7): a) 1.Ne7 c8C 2.C6f4 Cd6; b) 1.Ce7 c8D 2.Cc5 Dc6;

1721. — C. și D. Sorcanu: a) 1.Ng6 Rd5 2.Cf5 Ce4 și 1.Cb3 Ne4 2.Ce5 Cb5; b) 1.N:a6 Rd5 2.Cb5 Ce4 și Cf3 Nc4 2.Ce5 Cf5;

CONCURSURI INTERNAȚIONALE

Ziarul Lud din Bratislava organizează un concurs internațional de compoziție pentru probleme directe în două mutări, netematic, dar cu cel mult 12 piese (Meredith). Arbitru Ing J. Brabec (Bratislava):

Premii: 150, 100 și 50 coroane cehe, compozitorii străini primind contravaloarea premiilor în obiecte sau cărți. Lucrările se pot trimite pe adresa: Ivan Garaj, Pruske Okres Povazská Bystrica c 253 — Cehoslovacia, pînă la 30 septembrie 1964.



Concursul tematic Monreal-Longwy 1964 are următorul enunț: într-o problemă cu două mutări, o piesă albă este dezlegată în două variante (o dezlegare directă și una indirectă). Maturile sînt diferențiate prin antidual iar jocul tematic trebuie să prezinte deschideri de linii albe sau negre. Exemplu: P. Monreal (Europe-Enchecs 1962) Alb: Ra2 Df2 Td8 Nc6 Nh2 Cb3 Ch5 p. e2; Negru: Re4 Dd5 Th4 Ng2 Ce3 p. c5 e7 c6; 1.Td6! (2.T:e6) D:c6 2.Cd2 mat (dezlegare directă, deschiderea liniei de acțiune a turnului și apărarea cîmpului c5) 1...Ce4 2.C:c5 mat (dezlegare indirectă, deschiderea liniei de acțiune a damei și apărarea cîmpului d2).

Problemele, în dublu exemplar, se vor trimite pînă la 31 octombrie 1964 pe adresa: Robert Meignant, Boite Postale nr. 14, Mont Saint Martin, Meurthe et Moselle—Franța. Rezultatul se comunică tuturor participanților pînă la 31 decembrie 1964.

Combinatii, partide scurte

Makui - Nistor

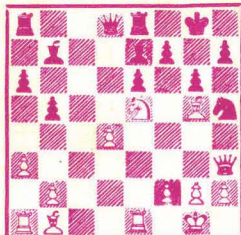
Campionatul R.P.R. prin corespondență



31. Ce jucați cu negrul?

Korelov - Peterson

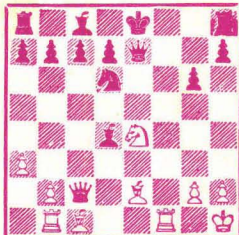
Campionatul asociației „Daugava” 1964



32. Ce jucați cu albul?

Antoșin - Hodos

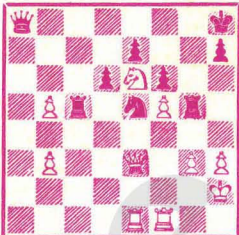
Campionatul studențesc U.R.S.S. 1964



33. Cum continuă albul atacul?

Kluger - Houfi

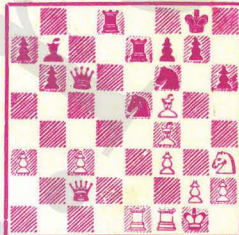
Campionatul R.P.U. 1964



34. Negrul la mutare

Șerban - Arz

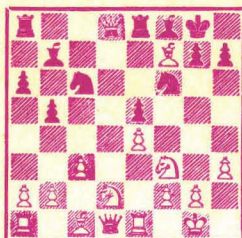
Concursul cu deschideri obligatorii a) „Rev. de Șah”



35. Negrul la mutare...

172. PARTIDA SPANIOLA A. Günsberger C. Buzoianu

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0-0 b5 (La o apărare mai sigură duce 5...d6 sau 5...Ne7 și negrul poate egala fără dificultate jocul) 6.Nb3 Ne7 7.d4 d6 8.c3 0-0 9.h3 Nb7? ! (O mutare discutabilă, după care albul are posibilitatea să treacă repede la acțiuni ofensive. Mai potrivit era acum 9...Ca5, urmat de c7-c5) 10.Te1 Te8 (Si acum era mai bine 10...Ca5, pentru a anihila amenințările pe cîmpul f7) 11.Cbd2 Nf8 12.d:e5 d:e5 13.N:f7+ ! (Un sacrificiu îndrăzneț de figură, permis de poziția insuficient de activă negrului. (Vezi diagrama)

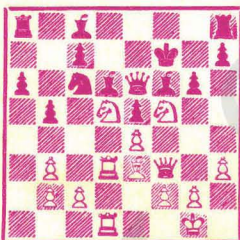


13...R:f7 (Nebunul trebuie luat altfel dezavantajul material ar fi fost hotărâtor pentru soarta partidei) 14.Db3+ Re7 (Singura posibilitate: la 14...Rg6 urma 15.Ch4+ Rh5 16.Df7+ g6 — 16...Rh4 17.Cf3 mat — 17.Cf5 și împotriva amenințării g2-g4+ nu mai există apărare) 15.Td1 h6 (Duce repede la pierdere, mai bine era 15...Rd7 16.Cg5 Re8 17.Ce4 Nd6 și rezistența putea fi prelungită) 16.Ch4 Cd7 17.Cf1 Ca5 18.Dg8 Db8 19.Cg6+ Rf6 (Încercarea de a asigura un refugiu regelui negru nu a reușit: la 19...Rd8 20.C:f8) 20.Ch8 Te7 21.Dh7 N:e4 22.D:e4 De8 23.Ce3 și negrul a cedat.

173. PARTIDA SPANIOLA N. Pidevski Z. Milev Campionatul R.P. Bulgaria 1964

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 b5 5.Nb3 Ca5 (Cu prețuri în dezvoltare, negrul dorește să elimine nebunul alb. Mult mai bine era de ales oricare alta din continuările atît de cunoscute ale acestei deschideri) 6.0-0 C:b3 7.a:b3 d6 8.d4 f6 (Pentru a-și menține pionul central, negrul este silit

să slăbească iremediabil flancul regelui său. Era mai prudent 8...e:d4, urmat de 9...Nb7) 9.Ce3 / Nb7 10.Ch4 Ce7 (Aproape forțat pentru a împiedica șahul la h5. Dar și așa negrul va duce curînd lipsă de mutări) 11.d:e5! d:e5 12.Df3 Dd6 (Singura cale de a aduce dama pe flancul regelui amenințat) 13.Td1 Dc6 14.Ne3 Rf7 15.Td3 g6 16.Tad1 Ne8 17.h3! Cc6 (Calul alb nu mai poate fi împiedicat de a ajunge la d5. Dacă 17...Ng7 18.Nc5) 18.Cd5 Nd6 19.Cf5! (Primul dintr-o suită de sacrificii care vor decide partida în câteva mutări. (Vezi diagrama)



19...g:f5 (Calul trebuie luat, altfel 20.C:d6 și 21.Cb6) 20.Dh5 Rg8 21.Nh6 f4 22.C:f6+ (Al doilea sacrificiu, pentru a elibera accesul damei albe la e8) 22...D:f6 23.T:d6! Ne6 24.T:e6 și la mutarea următoare negrul a cedat pentru că nu poate împiedica Td1—d7.

174. DESCHIDEREA ENGLEZĂ C. Igrעי Gh. Pall

Semifinalele campionatului R.P.R. pe echipe 1964

1.e4 e5 2.Cc3 Cf6 3.g3 d5 4.c:d5 C:d5 5.Ng2 Ce7? ! (Această mutare este o evidentă pierdere de timp, care permite albului să continue jocul energic. Era mai bine 5...cb sau chiar retragerea calului la f6) 6.Cf3 Cc6 (Din nou o mutare puțin recomandabilă: cu 6...Cg6, urmat de Nf8—d6 negrul nu ar fi avut prea multe dificultăți) 7.0-0 Cf5 8.d3 Ne7 9.Cd2 Ccd4 (Mai activ ar fi fost 9...Nd7 și la 10.Ce4 se putea juca 10...Nd6 sau 10...f6) 10.Ce4 Nf6 11.f4! (Foarte bine! Pionul central al negrului trebuie să dispară și albul capătă repede amenințări periculoase) (11...e:f4 12.N:f4 0-0 (În poziție grea, negrul se pripește, după care va intra în poziție pierdută. Era indicat 12...

Ce6, cu încercarea de a schimba unele din piesele albe aflate în centrul tablei). 13.Cd5 c6? 14.C:f6 g:f6 (Iată unde a dus jocul inexact al negrului: la 14...D:f6 urma 15.e4 Ch6 16.Nd6 cu cîștigul calității) 15.e4 Cg7 16.Nh6 Rh8 17.Dd2 Tg8 (Negrul a scăpat de legătura neplăcută din g7, dar soarta partidei este pecetluită) 18.

e5 f5 (18...f:e5 19.T:f7) 19.Ng5 f6 (În speranța de a asigura intervenția damei pe orizontala a 7-a) 20.N:f6 De8 21.Tf4 Cde6 (Pentru a întîrzia amenințările asupra cîmpului h7 negrul este nevoit să mai sacrifice un pion) 23.T:f5 De7 24.Th5 Cf8 25.Ne4 Ng4 26.T:h7+ C:h7 27.Dh6 și după cîteva şahuri inutile negrul a cedat.

SOLUȚIILE COMBINAȚIILOR

31. Pionul negru înaintat de la d3 prilejuiește un atac frumos bazat pe sacrificiu de turn: 1...T:c3! (Se amenință 2...Ta3, urmat de Db6—b3) 2.Te1 (La 2.b:c3 urmează 2...Db4 3.Te1 Tc8 4.a3T:c3 și dacă 5.a:b4, atunci 5...Ta3++ și mat la mutarea următoare) 2...Ta3 3.Nd1 Te8 și negrul a cîștigat, pentru că alungarea damei de pe orizontala a 2-a nu mai poate fi împiedicată.

32. Colaborarea pieselor negre este defectoasă, ceea ce permite albului să treacă la atacul decisiv: 1.C:f7 R:f7 (Negrul subestimează forța atacului advers. Era mai bine 1...D:d4) 2.D:e6+ Rf8 (2...Rg7 3.N:c7) 3.N:g6! h:g6 4.Nh6+ Cg7 5.D:g6 Nf6 6.T:e8+! De8 7.D:f6+ De7 8.N:g7+ și negrul a cedat, pentru că după schimbul damelor rămîne cu 4 pioni în minus.

33. Albul a sacrificat doi pioni pentru a-și devansa partenerul în

dezvoltare, lucru ce i-a reușit din plin. Acum, renunțînd la una din figurile sale centrale, albul hotărăște repede soarta partidei: 1.Ng5! (Aduce în joc turnul din b1) 1...D:e4 (Altfel 2.C:d6+ și 3.Nc4) 2.Nd3 Dc6 3.Tb1 Ne5 4.T:e5 D:e5 5.N:g6+ Cf7 6.N:f7+ și negrul a cedat.

34. Cîștigă albul o calitate? E numai o cursă întînsă cu abilitate de adversar: 1...Td2+! 2.Te2 (2.Tf2 Cf3+) 2...Th3! (Amenință Ce5—g4+) 3.Rg1 (3.Tf4 T:h3+ 4.R:h3 Db1+) 3...T:h3 4.T:c2 Th1+ 5.Rf2 Cg4+ 6.Re2 Cc3 și albul a cedat.

35. Considerînd că împotriva amenințărilor negrului de pe diagonală a8—h1 este suficient de apărut, albul a jucat neglijent 1.Te1. A urmat: 1...C:f3+ 2.g:f3 T:c1 3.Tc1 D:f3 4.Tc2 (În speranța unei remize după 5.Dh1+ 6.Rf2 Dg2+ Re1) 5...Td1+! 6.D:d1 Dh1+ și albul a cedat.

CITITI ÎN NUMĂRUL VIITOR

— A XX-a aniversare a eliberării patriei noastre de sub jugul fascist.

— Din cele mai frumoase realizări ale maeștrilor romîni tineri.

— Note teoretice: Vechi și nou în Apărarea spaniolă.

— Partide și finaluri:

Din partidele marilor maeștri: Euwe-Ghițescu
De la turneele interzonal de la Amsterdam, de la finala campionatului republican pe echipe, de la alte turnee și concursuri.

— Finaluri instructive: Cum se analizează un final de turnuri și pioni.

— Pentru juniori: Tinerii jucători în finala campionatului republican pe echipe.

— Activitatea șahistă în țară: De la campionatele individuale pe anul 1964; A. S. Filmul campioana Capițalei pe 1964.

— Șahul prin corespondență: Breviar competițional; Miniaturi prin corespondență.

— Selecțiuni din succesele compoziției romînești de după 23 August 1944.

— Concursurile noastre internaționale de compoziție șahistă — Combinații, partide scurte.